



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

**ΠΡΟΣ: Α. Τον κ. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Β. Την κ. Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
Γ. Την κ. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Δ. Την κ. Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
Ε. Τον κ. Υπουργό Υγείας**

ΘΕΜΑ: «Αποκλεισμός χιλιάδων ΑμεΑ από το Ψηφιακό Μητρώο και την Κάρτα Αναπηρίας».

Η βουλευτής Πούλου Παναγιού (Γιώτα), καταθέτει ως Αναφορά, κατ' άρθρο 125 ΚτΒ, προς τους αρμόδιους υπουργούς την αρ. πρωτ. 80556/10.12.2025 Αναφορά και Συμπληρωματικών Υπομνημάτων που κατατέθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη με τεκμηριωμένη καταγγελία για τον αποκλεισμό πολλών χιλιάδων ατόμων με αναπηρία από το Ψηφιακό Μητρώο και συνακόλουθα από την Κάρτα Αναπηρίας και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή.

Ειδικότερα η εφαρμογή του άρθρου 105 του ν. 4961/2022, σε συνδυασμό με την τεχνική υλοποίηση του Ψηφιακού Μητρώου ΑμεΑ έχει οδηγήσει στον αποκλεισμό χιλιάδων πολιτών με αναπηρία από την έκδοση της Κάρτας Αναπηρίας καθώς το σύστημα απορρίπτει παλαιές, έγκυρες και ισόβιες γνωματεύσεις από Νομαρχίες, ΙΚΑ, ΑΣΥΕ και άλλους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Την ίδια στιγμή οι πιστοποιήσεις αυτές αναγνωρίζονται για φορολογικά, ασφαλιστικά και εργασιακά δικαιώματα.

Ζητείται από τα αρμόδια Υπουργεία η άμεση νομοθετική και διοικητική παρέμβαση προκειμένου να αρθούν τα υφιστάμενα γραφειοκρατικά εμπόδια και να αποδοθεί η Κάρτας Αναπηρίας σε όλα τα ΑΜΕΑ, χωρίς διακρίσεις ενάντια σε κατέχοντες παλαιών διοικητικών πράξεων πιστοποίησης.

Αντίγραφο της Αναφοράς και των Συμπληρωματικών Υπομνημάτων επισυνάπτεται στο παρόν.

Παρακαλούμε για τις ενέργειές σας και για τη σχετική ενημέρωσή μας.

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 2026

Η Καταθέτουσα Βουλευτής

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ «ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ»

Υπό την ειδική αρμοδιότητα του «Πλαισίου Προαγωγής» για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD) (κατ' άρθρο 72 του ν. 4488/2017)

ΑΝΑΦΟΡΑ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

ΘΕΜΑ: «Ο Συστηματικός Αποκλεισμός των ΑμεΑ από το Ψηφιακό Μητρώο και την Κάρτα Αναπηρίας»

Ανάλυση 12 σημείων παραβίασης της Αρχής της Ισότητας, των Προσωπικών Δεδομένων, του Κράτους Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου

ΑΙΤΗΜΑ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ CRPD ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

Ο ΑΝΑΦΕΡΩΝ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΩΝ:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΑΡΔΑΚΗΣ

Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ

Δημιουργός της κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ» (>118.000 μέλη)

Ενεργό Μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών

(κατ' εφαρμογή του Άρθρου 33 παρ. 3 της CRPD)

Ιστοσελίδα: www.andreasbardakis.gr

Email: press@andreasbardakis.gr

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 10 Δεκεμβρίου 2025

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (Ε.Α.Π.)
2. Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Τίτλος Ενότητας	Σελίδα
<u>A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ</u>	4
<u>B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 12 ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ & ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΩΝ</u>	5
<u>1. Το Νομικό Κενό και οι Αντισυνταγματικές Συνέπειες του Άρθρου 105</u>	5
<u>2. Παραβίαση Προσωπικών Δεδομένων (GDPR) και Ιδιωτικότητας</u>	6
<u>3. Συνταξιούχοι με Οριστικοποιημένες Διοικητικές Αποφάσεις Διευθυντών</u>	7
<u>4. Η Κραυγαλέα Αντίφαση με τη Φορολογική Διοίκηση (ΑΑΔΕ)</u>	8
<u>5. Ο Αποκλεισμός Φοιτητών και ο Κίνδυνος Διαγραφής (Κανόνας n+2)</u>	9
<u>6. Το Νομικό Παράδοξο με τη ΔΥΠΑ (Μητρώο Ανέργων ΑμεΑ)</u>	10
<u>7. Προστατευόμενοι των Ν. 1648/86 & 2643/98: Νομικά αναγνωρισμένοι, ψηφιακά ανόητοι</u>	11
<u>8. Διακοίσεις στην Καθημερινότητα: Μετακίνηση και Πολιτισμός σε Δύο Κατηγορίες</u>	11
<u>9. Η Υπέρβαση Εξουσίας (Ultra Vires) της ΑΣΥΕ, ο «Ιατρικός Αυταρχισμός» και η Παραβίαση της Αρχής της Εύνοιας του Ασφαλισμένου</u>	12
<u>9.1. Έλλειψη Νομοθετικής Εξουσιοδότησης και «Ιατρικός Αυταρχισμός»</u>	13
<u>9.2. Παραβίαση της Αρχής της Εύνοιας του Ασφαλισμένου (ΣτΕ 1501/2009)</u>	13
<u>9.3. Η Στάση του Συντηρόρου του Πολίτη και η Ανάγκη Διεθνούς Προσφυγής</u>	14
<u>10. Υπονομιμητική η Νέα Υγειονομική Κοίστη - Κίνδυνος Απώλειας Κεκτημένων</u>	14
<u>11. Κίνδυνος Ασφάλειας και Έλλειψη Προστασίας σε Αστυνομικές/Δικονομικές Διαδικασίες</u>	15
<u>12. Προδιαγεγραμμένη Σύγκρουση με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο (Οδινία ΕΕ 2024/2841)</u>	17
<u>Γ. ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ</u>	18
<u>1. Παραβιάσεις της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD)</u>	18
<u>2. Παραβιάσεις του Συντάγματος της Ελλάδας</u>	19
<u>3. Παραβίαση Αρχών Διοικητικού Δικαίου</u>	20

Τίτλος Ενότητας	Σελίδα
<u>4. Παραβίαση του Ευρωπαϊκού Δικαίου (EU Law)</u>	20
<u>Α. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: Η «ΘΥΡΙΑ ΔΕΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ»</u>	21
<u>Δ1. Πρόταση: Διαδικασία «Διοικητικής Ψηφιοποίησης» με Ιατρικό Προέλεγχο</u>	22
<u>Δ1α. Ανάλυση Σκοπιμότητας: Η Παραβίαση της Αρχής της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης</u>	23
<u>Δ2. Η Απάντηση στο Επείγρημα της «Εκκαθάρισης Μητρώου» (Anti-Fraud)</u>	24
<u>Ε. ΑΙΤΗΜΑ</u>	25
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	27
<u>ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ (CASE STUDIES)</u>	27
<u>Α. Νοσοκομεία & Υγειονομικές Δομές (Εξωτερικά Ιατροεία / Φαρμακεία ΕΟΠΥΥ)</u>	27
<u>Β. Τοπικές, Δημόσιες Υπηρεσίες & ΟΤΑ</u>	28
<u>Γ. Μεταφορές (ΚΤΕΛ / Λιμάνια / ΜΜΜ)</u>	28
<u>ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ</u>	29
<u>ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΔΥΠΛΑ (Αντίφαση Μητρώου)</u>	30
<u>ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΑΔΙΕΞΟΔΟΥ (Συνομιλία ΕΣΑμεΑ)</u>	31
<u>ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ</u>	32

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Αξιότιμε κ. Συνήγορε,

Με την παρούσα αναφορά, και επικαλούμενος την ιδιότητά μου ως ενεργού μέλους της Κοινωνίας των Πολιτών (κατ' εφαρμογή του άρθρου 33 παρ. 3 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία - CRPD), ζητώ την παρέμβαση της Αρχής σας.

Επισημαίνω εξαρχής ότι η παρούσα αναφορά δεν αιτείται απλώς τον τυπικό έλεγχο νομιμότητας, αλλά ζητά την ενεργοποίηση της ειδικής σας αρμοδιότητας ως «Πλαίσιο Προαγωγής» (άρθρο 72, ν. 4488/2017). Ζητείται να εξεταστεί εάν το αποτέλεσμα της εφαρμογής του ν. 4961/2022 και της ΚΥΑ 16996/2023 οδηγεί σε παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων, ανεξαρτήτως της τυπικής νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Συγκεκριμένα, καταγγέλλω ότι η υφιστάμενη διατύπωση του άρθρου 105 του ν. 4961/2022, σε συνδυασμό με την τεχνική υλοποίηση του Μητρώου, δημιουργεί ένα **ανεπίτρεπτο νομικό κενό**.

Η διάταξη, ορίζοντας ότι «η καταγραφή δεν θίγει την ισχύ», παρέχει προστασία *μόνο* στις πιστοποιήσεις που γίνονται δεκτές προς καταγραφή (ΚΕΠΑ/ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ, ΑΔΥΕ, ΕΛ.ΑΣ., Π.Σ.), αφήνοντας νομικά μετέωρες και **απροσάτευτες χιλιάδες**¹ παλαιές, έγκυρες και ισόβιες γνωματεύσεις (Νομαρχιών, ΙΚΑ και παλαιών ασφαλιστικών ταμείων) που το σύστημα αποκλείει. Αποτέλεσμα της νομοθετικής αυτής παράλειψης είναι η δημιουργία μιας κατηγορίας πολιτών που καθίστανται **«ψηφιακά ανύπαρκτοι»**: Ενώ η αναπηρία τους αναγνωρίζεται για φορολογικούς, συνταξιοδοτικούς και άλλους σκοπούς, αποκλείονται από την **Κάρτα Αναπηρίας** και τα δικαιώματα που αυτή «ξεκλειδώνει», κατά κατάφωρη παραβίαση της Συνταγματικής Αρχής της Ισότητας και της Αρχής της Προστατευόμενης Εμπιστοσύνης.

Η σημερινή πρακτική του **αποκλεισμού** έρχεται σε ευθεία αντίθεση, όχι μόνο με τη λογική, αλλά και με το ιστορικό θεσμικό πλαίσιο διεκδίκησης του αναπηρικού κινήματος. Όπως τόνιζε η

¹ Η αναφορά σε "χιλιάδες πολίτες" συνιστά συντηρητική εκτίμηση, η οποία προκύπτει από τη συνδυαστική ανάλυση των διοικητικών δεδομένων και αφορά αποκλειστικά ενεργούς δικαιούχους. Συγκεκριμένα: α) Από την επεξεργασία των εκθέσεων του συστήματος "ΗΛΙΟΣ" (ΗΔΚΑ), συγκρίνοντας το πλήθος των συνταξιούχων αναπηρίας του 2013 (235.457) με αυτό του 2024 (176.417) και εφαρμόζοντας τους αναμενόμενους δείκτες θνησιμότητας και μετατροπής σε γήρας, προκύπτει ότι διατηρείται ένα ενεργό "απόθεμα" (stock) περίπου 65.000 - 75.000 εν ζωή συνταξιούχων με οριστικοποιημένες αποφάσεις προ του 2011 (προ ΚΕΠΑ), οι οποίοι δεν έχουν ενταχθεί στο ψηφιακό σύστημα. β) Η απόκλιση (gap analysis) μεταξύ του επίσημου πληθυσμού-στόχου της Κάρτας Αναπηρίας (500.000 άτομα, βάσει της Εθνικής Στρατηγικής για τα ΑμεΑ 2024-2030) και του ενεργού Ψηφιακού Μητρώου ΑμεΑ (περίπου 380.000 πιστοποιήσεις), επιβεβαιώνει την ύπαρξη μιας "ψηφιακά αόρατης" ομάδας άνω των 100.000 πολιτών. Συνεπώς, πρόκειται για υπαρκτούς, ζώντες κατόχους ισόβιων γνωματεύσεων Νομαρχιών και Ασφαλιστικών Ταμείων, οι οποίες, αν και νομικά ισχυρές για φορολογική χρήση, συνταξιοδότηση ή λήψη προνοιακών παροχών (που μεταφέρθηκαν στον ΟΠΕΚΑ), δεν επιτρέπουν την αυτόματη εγγραφή στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ (άρθρο 105, ν. 4961/2022) και την έκδοση Κάρτας Αναπηρίας.

Ε.Σ.Α.μεΑ, ήδη από το 2007 (Επιστολή προς Υπ. Υγείας²), η Κάρτα Αναπηρίας δύναται να επιλύσει τα χρόνια γραφειοκρατικά προβλήματα **"μόνο όταν αποδοθούν σε αυτήν χαρακτηριστικά ταυτότητας"**, ώστε να ρυθμίζει καθολικά τη σχέση του πολίτη με τις αρχές.

Αντ' αυτού, η Πολιτεία σήμερα, **αρνούμενη την ένταξη των παλαιών δικαιούχων**, τους στερεί ακριβώς αυτά τα **"χαρακτηριστικά ταυτότητας"**. Τους υποχρεώνει να συναλλάσσονται με **"ιατρικούς φακέλους"** και όχι με **"ταυτότητα"**, ακυρώνοντας στην πράξη τον θεμελιώδη σκοπό του θεσμού και εκθέτοντάς τους σε κινδύνους **παραβίασης** προσωπικών δεδομένων και διοικητικής αυθαιρεσίας.

Βάσει της **Αρχής της Χρηστής Διοίκησης** και της **CRPD**, το Κράτος οφείλει να παρέχει τα μέσα για την άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει. Εφόσον αναγνωρίζει την αναπηρία, οφείλει να παρέχει και το σύγχρονο μέσο πιστοποίησής της (Κάρτα).

B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 12 ΣΗΜΕΙΩΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ & ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΩΝ

Κατόπιν έρευνας και τεκμηρίωσης, παραθέτω τις 12 διακριτές κατηγορίες παραβιάσεων:

1. Το Νομικό Κενό και οι Αντισυνταγματικές Συνέπειες του Άρθρου 105

Το Άρθρο 105 παρ. 1 του ν. 4961/2022 ορίζει ότι «Η καταγραφή στο Ψηφιακό Μητρώο... δεν θίγει την ισχύ πιστοποιήσεων αναπηρίας που έχουν ήδη χορηγηθεί». Η γραμματική ερμηνεία της διάταξης οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η **προστασία ισχύος** αφορά μόνο τις πιστοποιήσεις που γίνονται δεκτές προς καταγραφή (ΚΕΠΑ/ΑΣΥΕ). Αντιθέτως, για χιλιάδες παλαιές γνωματεύσεις (Νομαρχιών, ΙΚΑ), τις οποίες το σύστημα **αποκλείει** από την καταχώριση, δεν υφίσταται ρητή **ρήτρα προστασίας**.

Το άρθρο 105 δεν απαγορεύει την ψηφιακή καταχώριση των παλαιών τίτλων· απλώς δεν την προβλέπει. Η παράλειψη αυτή, αντί να είναι ουδέτερη, λειτουργεί ως **μηχανισμός αποκλεισμού** και παράγει *de facto* **διακρίσεις εις βάρος** των κατόχων έγκυρων διοικητικών πράξεων εφόρου ζωής. Η εκτελεστική εξουσία είχε τη δυνατότητα -και την **υποχρέωση** βάσει της **CRPD**- να θεσπίσει διαδικασία ψηφιακής αποτύπωσης των υπαρχόντων τίτλων.

Η **έλλειψη πρόβλεψης** για την ψηφιοποίηση των παλαιών τίτλων συνιστά **«Αντισυνταγματική Παράλειψη (Unconstitutional Omission) Οφειλόμενης Νόμιμης Ενέργειας»** (omission of due legal action) και δημιουργεί ένα ανεπίτρεπτο **Νομικό Κενό**: το Κράτος παρέχει προστασία επιλεκτικά, μόνο σε όσους εντάσσονται στο νέο σύστημα (**«ψηφιακά αναγνωρισμένους»** αναπήρους), αφήνοντας τους υπόλοιπους (**«αναλογικά απαξιωμένους»** αναπήρους) νομικά μετέωρους και εκτεθειμένους στην **αμφισβήτηση**.

² Η Επιστολή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Υπουργό Υγείας: [redacted]

Η κατάσταση αυτή οδηγεί στη δημιουργία ενός **"Γυμνού Δικαιώματος"** (**Nudum Ius**). Μολονότι η παλαιά γνωμάτευση διατηρεί την τυπική νομική της ισχύ, η αδυναμία ψηφιακής χρήσης της (π.χ. αδυναμία διέλευσης από τις ηλεκτρονικές πόλες των ΜΜΜ, αδυναμία έκδοσης ηλεκτρονικού εισιτηρίου) την καθιστά στην πράξη ανενεργή.

Η Διοίκηση, διατηρώντας το "γράμμα" της ισχύος αλλά αφαιρώντας την **εκτελεστότητα και τη χρησιμότητα της διοικητικής πράξης**, προβαίνει σε μια **"Έμμεση Κατάργηση"** του δικαιώματος, πρακτική που αντίκειται στην Αρχή της Προστατευόμενης Εμπιστοσύνης.

Η μετάβαση από το «αναλογικό» στο «ψηφιακό» κράτος (Digital Transformation), όπως υλοποιείται μέσω του ν. 4961/2022, δημιουργεί μια νέα μορφή διοικητικής παθογένειας: τον **«Ψηφιακό Αποκλεισμό εκ Σχεδιασμού»** (Digital Exclusion by Design). Η διάκριση αυτή παραβιάζει ευθέως τη Συνταγματική **Αρχή της Ισότητας** και την **Αρχή της Προστατευόμενης Εμπιστοσύνης** (Principle of Legitimate Expectation).

Η Κατηγορία των «Παλαιών» Υγειονομικών Επιτροπών

Εύλογα χιλιάδες πολίτες κατέχουν γνωματεύσεις «εφόρου ζωής» από Νομαρχίες και ασφαλιστικά ταμεία (προ ν. 3863/2010), η ισχύς των οποίων έχει επιβεβαιωθεί διαχρονικά μέσω εγκυκλίων του Υπουργείου Εργασίας (π.χ. Φ.80000/οικ.30002/1896/2011 - ΑΔΑ: 45ΨΤΛ-Η5Κ). Ωστόσο, αποκλείονται από την **Κάρτα Αναπηρίας**, με το κράτος να παραβιάζει την **αρχή της χρηστής διοίκησης**, απαιτώντας έμμεσα νέα ψηφιακή πιστοποίηση για ήδη κεκτημένα δικαιώματα.

Οι «παλαιές» γνωματεύσεις (Νομαρχιών, ΙΚΑ, ΑΣΥΕ) εκδόθηκαν ως διοικητικές πράξεις «εφ' όρου ζωής» ή «επ' αόριστον». Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν ήταν μια απλή ιατρική πρόβλεψη, αλλά μια **διοικητική δέσμευση**. Το Κράτος εγγυήθηκε στον πολίτη ότι δεν θα χρειαστεί να αποδείξει ξανά την αναπηρία του.

Το Νομικό Κενό ως "De Facto" Ανάκληση:

Ο αποκλεισμός από το Μητρώο και η απαίτηση (έμμεση ή άμεση) για επανεξέταση συνιστά ουσιαστικά **σιωπηρή ανάκληση της ισχύος των παλαιών πράξεων**. Η ανάκληση διοικητικών πράξεων, όμως, διέπεται από αυστηρούς κανόνες (π.χ. ανάκληση εντός εύλογου χρόνου, μόνο για λόγους νομιμότητας). Εδώ, η ανάκληση γίνεται **δεκαετίες αργότερα**, χωρίς να συντρέχει λόγος παρανομίας, αλλά μόνο λόγος «τεχνικής ασυμβατότητας». Επομένως, η τεχνική μετάβαση δεν συνιστά νόμιμο λόγο ανάκλησης δικαιωμάτων.

2. Παραβίαση Προσωπικών Δεδομένων (GDPR) και Ιδιωτικότητα

Η **Κάρτα Αναπηρίας** είναι ένα εργαλείο προστασίας της **ιδιωτικότητας** (privacy token). Ο αποκλεισμός των κατόχων «παλαιών» γνωματεύσεων από την **Κάρτα Αναπηρίας** αναγκάζει τους πολίτες να επιδεικνύουν σε τρίτους -όπως υπαλλήλους συγκοινωνιακών υπηρεσιών ή γραμματείες δημόσιων φορέων- πλήρη ιατρικά στοιχεία που περιέχονται στις γνωματεύσεις

τους, συμπεριλαμβανομένων ευαίσθητων δεδομένων υγείας (ψυχιατρικές διαγνώσεις, HIV, νοητική υστέρηση).

Η πρακτική αυτή συνιστά **παραβίαση** του **άρθρου 9 GDPR**, καθώς αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων χωρίς νόμιμη βάση επεξεργασίας. Επιπλέον, **παραβιάζει** τις γενικές αρχές του **άρθρου 5 GDPR** (ιδίως την **αρχή της ελαχιστοποίησης** δεδομένων και της **νομιμότητας**), αφού η επίδειξη πλήρους ιατρικής γνωμάτευσης δεν είναι **αναγκαία** για την απλή ταυτοποίηση δικαιώματος.

Η **μη ενσωμάτωση** των παλαιών γνωματεύσεων στο ψηφιακό σύστημα συνιστά επίσης **παραβίαση** του **άρθρου 25 GDPR** (privacy by design και by default), καθώς το κράτος, με τη **στέρηση** της Κάρτας Αναπηρίας από μια ομάδα πολιτών, **απέτυχε** να εφαρμόσει τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που θα προστάτευαν την **ιδιωτικότητά τους**.

Έτσι, ο **αποκλεισμός από την Κάρτα** υποχρεώνει τους πολίτες να εκθέτουν ευαίσθητα δεδομένα σε τρίτους, συνιστώντας ευθεία **προσβολή της προσωπικότητας**, του ιατρικού **απορρήτου** και της **συνταγματικής προστασίας της ιδιωτικής ζωής**.

Έννοια του Privacy Token - Πίνακας Σύγκρισης Δεδομένων:

Κατάσταση	Δεδομένα που Αποκαλύπτονται	Κίνδυνος (Risk)	Νομική Βάση
Με Κάρτα (Token)	Ονοματεπώνυμο, Φωτογραφία, Σήμανση "ΑμεΑ"	Ελάχιστος	Αρ. 5 GDPR (Ελαχιστοποίηση)
Χωρίς Κάρτα (Χαρτί)	Ονοματεπώνυμο, Διάγνωση (π.χ. Ψύχωση, HIV), Ποσοστό, Ιστορικό	Μέγιστος (Στίγμα, Διαρροή)	Παραβίαση Αρ. 9 GDPR

Το Κράτος, ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας (Data Controller), απέτυχε να εφαρμόσει το **Privacy by Design** (Άρθρο 25 GDPR) για την ομάδα των "παλαιών" αναπήρων.

3. Συνταξιούχοι με Οριστικοποιημένες Διοικητικές Αποφάσεις Διευθυντών

Οι περιπτώσεις όπου η αναπηρία έχει κριθεί **μόνιμη** μέσω οριστικής διοικητικής πράξης Διευθυντή Ασφαλιστικού Φορέα - πράξης που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή **ενεργητικών διατάξεων**³ και δεσμεύει πλήρως τη Διοίκηση βάσει της πάγιας νομολογίας περί δέσμιας αρμοδιότητας στην αναγνώριση ασφαλιστικών δικαιωμάτων - παραμένουν **αόρατες** στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ. Έτσι, η ψηφιακή διαδικασία **αναιρεί τον ίδιο τον σκοπό** του

³ Αυτοδίκαιη οριστικοποίηση σύνταξης αναπηρίας βάσει:

α) άρθρου 18 του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας ΙΚΑ (ασφαλισμένοι πριν από 01.01.1993)

β) άρθρου 25 παρ. 3 του ν. 2084/1992 (ασφαλισμένοι από 01.01.1993 και μετά).

νομοθέτη, που ήταν η αποφόρτιση των πολιτών από αχρείαστη επανεξέταση και ταλαιπωρία. Εδώ ισχύει η αρχή του Κράτους Δικαίου.

Ειδική Μνεία: Η Αυτοδίκαιη Οριστικοποίηση (Μονιμοποίηση)

Ιδιαίτερη κατηγορία συνιστούν οι περιπτώσεις αυτοδίκαιης οριστικοποίησης της αναπηρικής παροχής. Πρόκειται για πολίτες των οποίων η τελευταία ιατρική γνωμάτευση φέρει τυπική ημερομηνία λήξης, ωστόσο έχουν καταστεί ισόβιοι συνταξιούχοι δυνάμει ειδικών διατάξεων της ασφαλιστικής νομοθεσίας (π.χ. λόγω συμπλήρωσης ορίου ηλικίας και αριθμού διαδοχικών κρίσεων).

Στις περιπτώσεις αυτές, η Διοικητική Πράξη Μονιμοποίησης της σύνταξης (ή η σχετική διαπιστωτική πράξη του φορέα) υπερισχύει νομικά της χρονικής διάρκειας της ιατρικής γνωμάτευσης. Η εμμονή του Ψηφιακού Μητρώου ΑμεΑ στην ημερομηνία λήξης της ιατρικής γνωμάτευσης και η αγνόηση της μονιμότητας της σύνταξης, ισοδυναμεί με **άρνηση εφαρμογής της ασφαλιστικής νομοθεσίας** από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Οι αποφάσεις των Διευθυντών Ασφαλιστικών Ταμείων που μονιμοποίησαν τις συντάξεις είναι ατομικές διοικητικές πράξεις. Δεν μπορούν να αγνοούνται από το Πληροφοριακό Σύστημα. Η άρνηση καταχώρισής τους είναι άρνηση εκτέλεσης διοικητικής πράξης από την ίδια τη Διοίκηση.

4. Η Κραυγαλέα Αντίφαση με τη Φορολογική Διοίκηση (ΑΑΔΕ) - (Venire Contra Factum Proprium)

Υφίσταται ευθεία σύγκρουση κανονιστικών πλαισίων εντός του Δημοσίου, η οποία παραβιάζει την **Αρχή της Χρηστής Διοίκησης** (υποχρέωση ευθύτητας και αποφυγής ταλαιπωρίας του πολίτη) και την **Αρχή της Δικαιολογημένης Εμπιστοσύνης**. Συγκεκριμένα, η ΑΑΔΕ με την Απόφαση Αρ. Πρωτ. Α. 1032/24-02-2025 (ΦΕΚ Β' 871), αναγνωρίζει ρητά ως έγκυρα δικαιολογητικά για φοροαπαλλαγές: α) Τις γνωματεύσεις των Υγειονομικών Επιτροπών Νομαρχιών (προ ΚΕΠΑ). β) Τις Συνταξιοδοτικές Αποφάσεις ή Βεβαιώσεις (ή παρατάσεις αυτών) από τον ασφαλιστικό φορέα, εφόσον αναγράφουν ποσοστό αναπηρίας από 80% και άνω και την ύπαρξη ιατρικής κρίσης.

Το Νομικό Παράδοξο: Το Κράτος εμφανίζει αντιφατική συμπεριφορά. Ενώ η ΑΑΔΕ κρίνει τα ανωτέρω έγγραφα ως επαρκώς **ισχυρά** για να θεμελιώσουν φορολογικά δικαιώματα ειδικής προστασίας (φοροαπαλλαγές - που έχουν άμεσο δημοσιονομικό κόστος και απαιτούν αυστηρό έλεγχο), το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης τα απορρίπτει ως **ανίσχυρα** για την απλή έκδοση μιας Κάρτας ταυτοποίησης (Κάρτα Αναπηρίας). Αυτό **κλονίζει** την εμπιστοσύνη του διοικουμένου, ο οποίος ενώ έχει πειστεί καλόπιστα για την αναγνώριση της κατάστασής του από το Δημόσιο, **αφινιδιάζεται αρνητικά** από το Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ.

Πώς είναι δυνατόν ένας πολίτης να θεωρείται ανάπηρος από την ΑΑΔΕ για να φοροαπαλλαγεί, αλλά "αnúπαρκτος" από το Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης για να πάρει Κάρτα;

Η Πρόσθετη Αδικία - Το «διπλό παράδοξο» της φορολογικής διοίκησης

Μέσα στο ίδιο πλαίσιο αναδεικνύεται μια ακόμη βαριά στρέβλωση εις βάρος των δικαιούχων **Εξωιδρυματικού Επιδόματος** (παραπληγίας/τετραπληγίας). Παρότι η ΑΑΔΕ αποδέχεται χωρίς ενστάσεις τις αποφάσεις συνταξιοδότησης με ποσοστό από 80% και άνω, δεν έχει προβλέψει την αναγνώριση των αποφάσεων χορήγησης εξωιδρυματικού επιδόματος, οι οποίες επίσης:

- φέρουν ενσωματωμένο υγειονομικό πόρισμα,
- αποδίδουν ποσοστό αναπηρίας από 80% και άνω,
- και έχουν ισχύ εφόρου ζωής.

Με άλλα λόγια, πληρούν τους ίδιους κανόνες αναγνωρισιμότητας που η φορολογική διοίκηση ήδη εφαρμόζει σε άλλες κατηγορίες, όχι και τόσο διαφορετικές, αφού σύμφωνα με Γνωμοδοτήσεις του **Νομικού Συμβουλίου του Κράτους** το εξωιδρυματικό επίδομα «παραπληγίας-τετραπληγίας» που χορηγείται από ασφαλιστικούς φορείς, αποτελεί «**μορφή σύνταξης**» (ΝΣΚ 122/1990) και «**ιδιόμορφου χαρακτήρα κοινωνική παροχή τύπου συντάξεως**» (ΝΣΚ 691/1996). Παρομοίως, στην Εγκύκλιο ΟΑΕΕ, υπ' αρ. 42/2009, αναφέρεται ότι: «Με το αρ.πρωτ. Φ7/1342/6-11-81 έγγραφο του Υπουργείου Κοιν. Υπηρεσιών χαρακτηρίστηκε το εξωιδρυματικό επίδομα ως «**επίδομα τύπου σύνταξης**»».

Παρ' όλα αυτά, αυτές οι **αποφάσεις χορήγησης εξωιδρυματικού επιδόματος αποκλείονται** ως δικαιολογητικό για τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Το αποτέλεσμα είναι ένας παράλογος «**διπλός αποκλεισμός**»: οι πολίτες αυτοί μένουν εκτός τόσο της φοροαπαλλαγής της ΑΑΔΕ όσο και της Κάρτας Αναπηρίας. Η πρακτική αυτή αντιστρατεύεται ευθέως την **αρχή της ισότητας** του Συντάγματος και τις εγγυήσεις του Ευρωπαϊκού Δικαίου (Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και γενική αρχή απαγόρευσης διακρίσεων), αφού άτομα με βαρύτερες, μόνιμες αναπηρίες αντιμετωπίζονται **δυσμενέστερα** από άλλους πολίτες με πανομοιότυπα νομικά χαρακτηριστικά.

Η πρακτική αυτή οδηγεί στο νομικό άτοπο να επιβαρύνονται **δυσανάλογα** οι πλέον ευάλωτοι. Οι πολίτες με τις βαρύτερες αναπηρίες (**παραπληγία/τετραπληγία**), οι οποίοι **χρηζουν** της **μέγιστης προστασίας**, είναι αυτοί που υφίστανται τον σκληρότερο διοικητικό αποκλεισμό, σε πλήρη αντίθεση με το πνεύμα του Συντάγματος (άρθρο 21) που επιτάσσει **αυξημένη κρατική μέριμνα** για τις βαριές περιπτώσεις.

5. Ο Αποκλεισμός Φοιτητών και ο Κίνδυνος Διαγραφής (Κανόνας n+2)

Ο Νόμος 4957/2022 (άρθρο 76) θέσπισε ανώτατο όριο φοίτησης («n+2»), προβλέποντας εξαίρεση για φοιτητές με ποσοστό αναπηρίας. Αρχικά, εκδόθηκε Εγκύκλιος που αναγνώριζε ως αποδεικτικό στοιχείο μόνο πιστοποιήσεις από ΚΕΠΑ ή Ανώτατες Υγειονομικές Επιτροπές (ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ, ΑΑΥΕ, ΕΛ.ΑΣ., Π.Σ.), αγνοώντας την Κάρτα Αναπηρίας.

Μετά από τεκμηριωμένες ενστάσεις και στοχευμένες παρεμβάσεις (βλ. Αναφορά μου στον ΣτΠ,

Αρ. Φακέλου 380776/2025), εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση 118901/Ζ1/2025 (ΦΕΚ Β' 5629), που πλέον αναγνωρίζει την Κάρτα Αναπηρίας ως επίσημο αποδεικτικό στοιχείο.

Ωστόσο, η νέα ρύθμιση συνεχίζει να αποκλείει ορισμένες κατηγορίες πολιτών, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη:

α) Παλαιές γνωματεύσεις Υγειονομικών Επιτροπών Νομαρχιών ή Ασφαλιστικών Φορέων.

β) Συνταξιοδοτικές αποφάσεις αναπηρίας που έχουν καταστεί οριστικές ή ισόβιες με διοικητική πράξη Διευθυντή, χωρίς νεότερη κρίση επιτροπής.

☐ Για τις κατηγορίες αυτές δεν προβλέφθηκε διαδικασία επαλήθευσης ούτε μεταβατική διάταξη.

☐ Οι φοιτητές αυτοί βρίσκονται σε καθεστώς ομηρίας και κινδυνεύουν με διαγραφή, καθώς η υπουργική απόφαση απαιτεί τυπικά «Κάρτα ή ΚΕΠΑ/ΑΣΥΕ»

☐ Δεδομένου ότι δεν καταχωρίζονται στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ, δεν μπορούν να λάβουν **Κάρτα Αναπηρίας**, με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από τα προβλεπόμενα δικαιώματα και τον επικείμενο κίνδυνο διαγραφής τους.

6. Το Νομικό Παράδοξο με τη ΔΥΠΑ (Μητρώο Ανέργων ΑμεΑ)

Η αντιφατική συμπεριφορά του Κράτους επεκτείνεται και στον τομέα της **απασχόλησης και κατάρτισης**. Η ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης), εφαρμόζοντας ορθά την κείμενη νομοθεσία για την εγγραφή στο **Ειδικό Μητρώο Ανέργων ΑμεΑ**, κάνει δεκτές ως ισχυρές πιστοποιήσεις: α) Τις γνωματεύσεις ΚΕΠΑ. β) Τις αποφάσεις των **Πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών του ΙΚΑ** (προ ΚΕΠΑ), εφόσον είναι «εφόρου ζωής», επ' αόριστον, ή σε ισχύ.⁴

Η Νομική Αντίφαση: Το Κράτος, διά της ΔΥΠΑ, αναγνωρίζει την εγκυρότητα των **παλαιών αποφάσεων του ΙΚΑ** για να παρέχει κρίσιμα δικαιώματα, όπως:

- Υπαγωγή στις ευεργετικές διατάξεις του Ν. 2643/1998 για την προστασία στην εργασία.
- Δικαίωμα συμμετοχής σε **επιδοτούμενα προγράμματα εργασίας** (επιχορήγηση εργοδοτών).

⁴Βλέπε επίσης ιστοσελίδα ΔΥΠΑ:

Ημερομηνία πρόσβασης: 9/12/2025. Σχετικό στιγμιότυπο οθόνης (screenshot) παρατίθεται στο Παράρτημα Τεκμηρίωσης.

- Συμμετοχή σε επιδοτούμενα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (σεμινάρια) για ΑμεΑ.

Την ίδια στιγμή, το ίδιο Κράτος, διά του Ψηφιακού Μητρώου (ν. 4961/2022), απαξιώνει τους ίδιους ακριβώς τίτλους του ΙΚΑ και δεν παρέχει μηχανισμό έκδοσης Κάρτας Αναπηρίας για τους ίδιους τίτλους.

Η αντίφαση αυτή δημιουργεί καθεστώς ανασφάλειας δικαίου: Ο πολίτης κατέχει «Εργασιακή Αναπηρία» (νομίμως αναγνωρισμένη από τη ΔΥΠΙΑ για επιδότηση και εργασία) αλλά στερείται «Ψηφιακής Αναπηρίας» (Κάρτα).

Το αποτέλεσμα είναι ο εργαζόμενος ΑμεΑ, αν και αναγνωρισμένος από το Κράτος για την πρόσληψή του, να υφίσταται διάκριση κατά την καθημερινή του μετακίνηση προς την εργασία: Ενώ κατέχει το κατοχυρωμένο δικαίωμα δωρεάν μετακίνησης, στερείται του μέσου αυτόνομης άσκησης του (ανέπαφη διέλευση) και εξαναγκάζεται σε χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες στα εκδοτήρια, σε αντίθεση με τους κατόχους της Κάρτας που μετακινούνται ελεύθερα και ισότιμα.

7. Προστατευόμενοι των Ν. 1648/86 & 2643/98: Νομικά αναγνωρισμένοι, ψηφιακά ανύπαρκτοι

Δημόσιοι υπάλληλοι που διορίστηκαν και εργάζονται επί σειρά ετών κάνοντας χρήση των ευεργετικών διατάξεων του Ν. 2643/1998 (ή του παλαιότερου Ν. 1648/1986). Για τον διορισμό τους, η Διοίκηση αποδέχθηκε ως έγκυρες και ισχυρές τις γνωματεύσεις Νομαρχιών (ν.1648/86) και Επιτροπών του ΙΚΑ (ν.2643/98), όπως ορίζονταν ρητά στους σχετικούς νόμους και επιβεβαιώνεται από τη νομολογία, π.χ. ΑΠ 517/2022.

Σήμερα, οι υπάλληλοι αυτοί αντιμετωπίζουν ένα παράδοξο: ενώ η υπηρεσιακή τους κατάσταση (διορισμός, άδειες, εξέλιξη) βασίζεται νομικά στην αναπηρία τους, δεν διαθέτουν «ταυτότητα αναπήρου» (Κάρτα Αναπηρίας), διότι το Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ δεν αναγνωρίζει τις γνωματεύσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά την πρόσληψη.

Το γεγονός αυτό τους αφήνει νομικά έκθετους σε μελλοντικούς ελέγχους ή διεκδικήσεις και τους στερεί την ευκολία απόδειξης της ιδιότητάς τους στην καθημερινότητα, παρότι το ίδιο το Κράτος είναι ο εργοδότης που πιστοποίησε την αναπηρία τους κατά την πρόσληψη.

8. Διακρίσεις στην Καθημερινότητα: Μετακίνηση και Πολιτισμός σε Δύο Κατηγορίες

Η θεσμοθέτηση της Πλαστικής Κάρτας Αναπηρίας (βλ. και σχετική ανακοίνωση Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής, 18/11/2025) γέννησε μια διχοτόμηση που πληγώνει δύο κατηγορίες

ανθρώπων, δύο επίπεδα αξιοπρέπειας, δύο ποιότητες ζωής, ως προς την ποιότητα εξυπηρέτησης και την προστασία της ιδιωτικότητας, **παραβιάζοντας την αρχή της Ισότητας:**

- **Κατηγορία 1η (Κάτοχοι Κάρτας - «Οι «Ψηφιακά Ορατοί»):** Απολαμβάνουν άμεση και αξιοπρεπή εξυπηρέτηση. Έχουν στη διάθεσή τους το απαραίτητο μέσο αυτόνομης και ισότιμης πρόσβασης, το οποίο τους επιτρέπει να επικυρώνουν την Κάρτα απευθείας στα ακυρωτικά μηχανήματα (ΟΑΣΑ, Μετρό, Λεωφορεία) για ελεύθερη είσοδο χωρίς αναμονή, και να εισέρχονται δωρεάν σε Μουσεία με απλή επίδειξη, διαφυλάσσοντας πλήρως το ιατρικό τους απόρρητο.
- **Κατηγορία 2η (Κάτοχοι Παλαιών Γνωματεύσεων - Οι «Αναλογικά Αποκλεισμένοι»):** Μολονότι το δικαίωμα δωρεάν μετακίνησης εξακολουθεί να ισχύει μέσω των υφιστάμενων χάρτινων «Δελτίων Μετακίνησης» (πάσο), οι πολίτες αυτοί αποκλείονται από το θεμελιώδες δικαίωμα στην αυτόνομη και ισότιμη εξυπηρέτηση λόγω της μη εγγραφής τους στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ. Συνεπώς, εξαναγκάζονται να παραμείνουν στο γραφειοκρατικό μοντέλο: ετήσια φυσική παρουσία σε ΚΕΠ/Περιφέρειες για θεώρηση και αναμονή σε ουρές εκδοτηρίων για έκδοση μηδενικών εισιτηρίων. Το κυριότερο, όμως, είναι ότι ακόμη και για να ζητήσουν απλή προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση (για να αποφύγουν την αναμονή), υποχρεώνονται να επιδεικνύουν σε τρίτους (υπαλλήλους, ελεγκτές, φύλακες) τα αναλυτικά ιατρικά τους έγγραφα, εκθέτοντας έτσι τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα της υγείας τους σε κοινή θέα.

Η πρακτική αυτή συνιστά κατάφωρη παραβίαση της αξιοπρέπειάς τους και του **Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων ΕΕ 2016/679 (GDPR)**, ο οποίος ισχύει δεσμευτικά από το 2016 αλλά παραμένει «γράμμα κενό» για τη συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών.

Άλλωστε, η μείζων αξία της **Κάρτας Αναπηρίας** δεν έγκειται μόνο στην τεχνική της λειτουργία (π.χ. ανέπαφη είσοδος ή ψηφιακή ανάγνωση), αλλά πρωτίστως στη νομική της λειτουργία ως εγγράφου που αποκρύπτει την ιατρική πληροφορία από μη εξουσιοδοτημένα μάτια, λειτουργώντας ως "ασπίδα" ιδιωτικότητας (**privacy token**) κατά τις συναλλαγές με τρίτους.

9. Η Υπέρβαση Εξουσίας (Ultra Vires) της ΑΣΥΕ, ο «Ιατρικός Αυταρχισμός» και η Παραβίαση της Αρχής της Εύνοιας του Ασφαλισμένου

Παλαιές, τελεσίδικες γνωματεύσεις της ΑΣΥΕ, οι οποίες έχουν εκδοθεί «εφ' όρου ζωής» και δεν φέρουν ημερομηνία λήξης, απορρίπτονται εκ των πραγμάτων από το Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ, λόγω της τεχνικής εφαρμογής της ΚΥΑ 16996/2023. Η εν λόγω ΚΥΑ, ενώ ρυθμίζει διαδικαστικά ζητήματα εγγραφής, χρησιμοποιείται καταχρηστικά ως άλλοθι για την ουσιαστική αμφισβήτηση κερκτιμένων δικαιωμάτων.

9.1. Έλλειψη Νομοθετικής Εξουσιοδότησης και «Ιατρικός Αυταρχισμός»

Η ΑΣΥΕ, χωρίς ρητή νομοθετική εξουσιοδότηση, υποκαθιστά τη νομοθετική βούληση με δικά της κριτήρια σκοπιμότητας. Το γεγονός αυτό δεν αποτελεί εικασία του γράφοντος, αλλά **ρητή διοικητική παραδοχή**: Όπως αποτυπώνεται στο υπ' αρ. 383701/2025 έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη, η ίδια η Επιτροπή δηλώνει επισήμως ότι, ελλείψει σχετικής πρόβλεψης, «**ακρίνει [η ίδια] αν υφίσταται λόγος επανεξέτασης**».

Αυτή η θεσμική εκτροπή, την οποία χαρακτηρίζω ως «**Ιατρικό Αυταρχισμό**» (**Medical Authoritarianism**), παραβιάζει την **Αρχή της Νομιμότητας**, καθώς κανένα διοικητικό όργανο δεν δικαιούται να θέτει υπό αίρεση τελεσίδικες πράξεις χωρίς ρητή και ειδική νομοθετική εξουσιοδότηση.

Το φαινόμενο δεν είναι πρωτοφανές. Όπως ακριβώς συνέβη και με τις **πρακτικές των ΚΕΠΑ** (τις οποίες έχω καταγγείλει τεκμηριωμένα στο παρελθόν, βλ. Υποθέσεις ΣτΠ 266158/2019 ⁵ & 352997/2024 ⁶), το ιατρικό σώμα υπερβαίνει τον ρόλο του και λειτουργεί ως μηχανισμός ελέγχου και περιστολής δικαιωμάτων, μετατρέποντας την τεχνική ψηφιοποίηση (μεταφορά δεδομένων) σε ουσιαστική επανεξέταση.

9.2. Παραβίαση της Αρχής της Εύνοιας του Ασφαλισμένου (ΣτΕ 1501/2009) και Διοικητικός Εξαναγκασμός

Η απουσία ημερομηνίας λήξης στις παλαιές γνωματεύσεις δεν αποτελεί σφάλμα ή παράλειψη του πολίτη, αλλά απόδειξη της μονιμότητας της κρίσης. Η *de facto* ακύρωση αυτών των γνωματεύσεων και η απαίτηση για επανεξέταση προκειμένου να εγγραφούν στο Μητρώο:

- **Επιβαρύνει δυσανάλογα τον πολίτη**: Τον υποχρεώνει σε νέο κύκλο ιατρικών εξετάσεων, γραφειοκρατίας και οικονομικού κόστους.
- **Συνιστά έμμεσο διοικητικό εξαναγκασμό**: Ο πολίτης εκβιάζεται ουσιαστικά να παραιτηθεί από την ασφάλεια της μόνιμης γνωμάτευσης και να ρισκάρει μια νέα κρίση, προκειμένου να λάβει την Κάρτα που θα πιστοποιεί δικαιώματα που *ήδη* κατέχει.
- **Αντιβαίνει στη Νομολογία**: Παραβιάζει την **Αρχή της Δικαιολογημένης Εμπιστοσύνης** και την **Αρχή της Εύνοιας του Ασφαλισμένου**, όπως αυτές έχουν διατυπωθεί πάγια από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ 1501/2009).

⁵ Υπόθεση ΣτΠ 266158/2019. Βλ. Ειδική Ετήσια Έκθεση ΣτΠ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ έτους 2020 (σελ. 58-59) & αναλυτικό άρθρο μου: «Καταγγελία κατά ΚΕΠΑ για καθεστώς ανωνυμίας κι έλλειψης διαφάνειας». Σύνδεσμος: [https://www. \[redacted\]](https://www. [redacted])

⁶ Υπόθεση ΣτΠ 352997/2024. Βλ. αναλυτικό άρθρο μου: «Καταγγελία: Τα ΑμεΑ βγαίνουν από τα ΚΕΠΑ με τραύματα και κλάματα!». Σύνδεσμος: [https://www. \[redacted\]](https://www. [redacted])

9.3. Η Στάση του Συνηγόρου του Πολίτη και η Ανάγκη Διεθνούς Προσφυγής

Στην υπ' αρ. 383701/2025 απάντησή του, ο Συνήγορος του Πολίτη παρέλειψε να παρέμβει αποτελεσματικά για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών με αναπηρία απέναντι στην αυθαιρεσία της ΑΣΥΕ. Η έλλειψη θεσμικής αντίδρασης απέναντι σε φαινόμενα «Ιατρικού Αυταρχισμού» ενισχύει τον κίνδυνο παραβίασης θεμελιωδών αρχών του Διοικητικού Δικαίου. Η ανοχή αυτή παρέχει πλέον **βάσιμη τεκμηρίωση** για την αναζήτηση δικαίωσης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο (ΕΕ/ΟΗΕ), καθώς οι εγγώριοι μηχανισμοί ελέγχου αποδεικνύονται ανεπαρκείς.

Συμπερασματικά, η διαδικασία επανεξέτασης παλαιών γνωματεύσεων για την χορήγηση Κάρτας ΑμεΑ, υπό το τρέχον καθεστώς:

1. Είναι **Ultra Vires** και στερείται νομιμότητας, καθώς η ΑΣΥΕ λειτουργεί εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης.
2. Εδράζεται σε νοοτροπία «Ιατρικού Αυταρχισμού», υποκαθιστώντας τη διοικητική βεβαιότητα και την ασφάλεια του Νόμου με την ιατρική σκοπιμότητα και την ιατρική αμφισβήτηση.
3. Θέτει υπό αίρεση κεκτημένα δικαιώματα, παραβιάζοντας την **Αρχή της Εύνοιας του Ασφαλισμένου**.

10. Υποχρεωτική η Νέα Υγειονομική Κρίση - Κίνδυνος Απώλειας Κεκτημένων - Οικονομικό Βάρος και Επαχθής Διοικητικός Φόρτος - Δομική Αβεβαιότητα

Ελλείπει θεσμοθετημένης διαδικασίας ψηφιακής καταχώρισης των παλαιών τίτλων, ο μοναδικός δρόμος που αφήνει το Κράτος στον πολίτη για να αποκτήσει Κάρτα Αναπηρίας είναι η νέα αίτηση πιστοποίησης στο ΚΕΠΑ. Η πρακτική αυτή συνιστά έμμεσο διοικητικό εξαναγκασμό (αφού έμμεσα εξαναγκάζεται ο πολίτης με αναπηρία να υποβληθεί σε νέα πιστοποίηση), θέτοντας σε κίνδυνο κατοχυρωμένα δικαιώματα, συντάξεις, επιδόματα και φορολογικές ελαφρύνσεις, υποβάλλοντάς τον σε επαχθή διοικητικό φόρτο και οικονομική/νομική αβεβαιότητα, παραβιάζοντας την **Αρχή της Δικαιολογημένης Εμπιστοσύνης** και τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

α) Οικονομική Επιβάρυνση και Επαχθής Διοικητικός Φόρτος:

Ο πολίτης με αναπηρία υποχρεώνεται να πληρώνει ιδιώτες ιατρούς και να επαναλαμβάνει από το μηδέν όλη τη διαδικασία για τη σύνταξη και ηλεκτρονική υποβολή του Εισηγητικού Φακέλου Παροχών Αναπηρίας. Η διαδικασία περιλαμβάνει αναζήτηση γιατρών, επανάληψη εξετάσεων και συγκέντρωση πλήθους εγγράφων. Πρόκειται για **ταλαιπωρία χωρίς θεμιτό σκοπό (παραβίαση της Αρχής της Αναλογικότητας)**, αφού απαιτείται να αποδείξει εκ νέου μία μόνιμη κατάσταση που το ίδιο το Κράτος έχει ήδη αναγνωρίσει.

β) Κίνδυνος Απώλειας Δικαιωμάτων και Δομική Αβεβαιότητα:

Η νέα κρίση διενεργείται βάσει του Ενιαίου Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας (Ε.Π.Π.Α.), ο οποίος συχνά είναι αυστηρότερος από τους παλαιότερους κανονισμούς. Ένας πολίτης με κατοχυρωμένη ισόβια αναπηρία (π.χ. 67%) που υποβάλλεται σε επανεξέταση αντιμετωπίζει τον άμεσο κίνδυνο μείωσης του ποσοστού του και απώλειας της σύνταξης ή του επιδόματός του, ή των φορολογικών του ελαφρύνσεων, εισερχόμενος έτσι σε κατάσταση δομικής αβεβαιότητας και οικονομικής ανασφάλειας για τη ζωή και τον βιοπορισμό του.

Ο χαρακτήρας του διοικητικού εξαναγκασμού και το απόλυτο αδιέξοδο επιβεβαιώνονται, δυστυχώς, και από τους θεσμικούς κοινωνικούς εταίρους.⁷ Είναι χαρακτηριστικό ότι η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), απαντώντας σε ερωτήματα πολιτών που κατέχουν νόμιμες, ισόβιες παλαιές γνωματεύσεις, αναγκάζεται να δηλώσει ρητά ότι «δεν ψηφιοποιούνται» και ότι οι πολίτες «πρέπει να περάσουν από ΚΕΠΑ».

Η στάση αυτή δεν αποτελεί ευθύνη του συνδυαλιστικού οργάνου, αλλά τραγική απόδειξη ότι η Πολιτεία δεν έχει αφήσει κανένα περιθώριο διοικητικής λύσης, μετατρέποντας την ψηφιοποίηση σε εργαλείο ακύρωσης κεκτημένων δικαιωμάτων. Όταν ο ίδιος ο θεσμικός φορέας ενημερώνει τους πολίτες ότι η μόνη οδός είναι η επανεξέταση, τεκμηριώνεται πλήρως ο ισχυρισμός μου περί 'Εμμέσου Διοικητικού Εξαναγκασμού'.

Το Κράτος, δηλαδή, συνδέει την απόκτηση της **Κάρτας Αναπηρίας** με την υποχρεωτική επανεξέταση, δημιουργώντας **δομική αβεβαιότητα** λόγω απουσίας θεσμοθετημένης διαδικασίας και **νομική αβεβαιότητα** ως προς την κατοχύρωση των δικαιωμάτων και μέσων βιοπορισμού του ατόμου με αναπηρία, σε **παραβίαση της Αρχής της Δικαιολογημένης Εμπιστοσύνης** και **θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων**.

11. Κίνδυνος Ασφάλειας και Έλλειψη Προστασίας σε Αστυνομικές/Δικονομικές Διαδικασίες (Άρθρο 13 CRPD) - Εμπειρική Τεκμηρίωση

Η Κάρτα Αναπηρίας δεν αποτελεί απλώς μέσο παροχής προνομίων, αλλά το μοναδικό σύγχρονο και άμεσο μέσο πιστοποίησης της αναπηρίας και της ευαλωτότητας σε **πραγματικό χρόνο**. Ο αποκλεισμός των κατόχων παλαιών γνωματεύσεων από την Κάρτα τους εκθέτει σε άμεσο και σοβαρό κίνδυνο κατά τις συναλλαγές τους με τις Αρχές Ασφαλείας (ΕΛ.ΑΣ., Λιμενικό) ή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Η ανησυχία αυτή δεν αποτελεί θεωρητική κατασκευή ("κινδυνολογία"), αλλά επιβεβαιώνεται από καταγεγραμμένα περιστατικά της πρόσφατης επικαιρότητας, τα οποία καταδεικνύουν ότι η αδυναμία άμεσης απόδειξης της αναπηρίας οδηγεί σε τραγικές παρεξηγήσεις και άσκηση βίας.

Συγκεκριμένα:

⁷ βλ. «ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΑΔΙΕΞΟΔΟΥ» στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ και διαδικτυακή πηγή

1. **Μη Εμφανείς Παθήσεις & Χρήση Βίας:** Τον Απρίλιο του 2021 στην Κατερίνη, πολίτης με σοβαρό καρδιολογικό πρόβλημα υπέστη σωματική βία κατά τη διάρκεια αστυνομικού ελέγχου, παρά τις προφορικές του εκκλήσεις ότι είναι ασθενής.⁸ Η αδυναμία του να επιδείξει ένα αδιαμφισβήτητο κρατικό έγγραφο (όπως η Ψηφιακή Κάρτα στο κινητό) εκείνη τη στιγμή, οδήγησε τα όργανα της τάξης να αγνοήσουν την ευαλωτότητά του, με αποτέλεσμα ο πολίτης να υποστεί έμφραγμα και να διακομισθεί στο νοσοκομείο.
2. **Νοητική Υστέρηση & Αυτισμός:** Έχουν καταγραφεί περιστατικά (π.χ. Απρίλιος 2020,⁹ αλλά και μεταγενέστερα) όπου η συμπεριφορά ατόμων με νοητική υστέρηση ή αυτισμό (αδυναμία επικοινωνίας, κρίσεις πανικού, στερεοτυπικές κινήσεις) παρερμηνεύθηκε από τις αρχές ως "απειθεία" ή "αντίσταση κατά της αρχής", οδηγώντας σε βίαιη προσαγωγή ή ακινητοποίηση.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η απουσία της Κάρτας στέρησε από τους πολίτες τις «διαδικαστικές προσαρμογές» (procedural accommodations) που επιβάλλει το **Άρθρο 13 της CRPD** και το άρθρο 63 του Ν. 4488/2017.

Η έλλειψη της Κάρτας στερεί από τα όργανα της τάξης την άμεση οπτική πληροφορία (visual identifier) που είναι απαραίτητη για την ενεργοποίηση των "**Διαδικαστικών Προσαρμογών**" (Procedural Accommodations), όπως επιτάσσει το Άρθρο 13 της CRPD. Χωρίς αυτό το μέσο άμεσης ταυτοποίησης, η "αόρατη" αναπηρία εκλαμβάνεται εσφαλμένα ως "απειθεία" ή "επιθετικότητα", μετατρέποντας το θύμα μιας κρίσης υγείας σε κατηγορούμενο.

Τον συστημικό χαρακτήρα του προβλήματος επιβεβαιώνει ο **Συνήγορος του Πολίτη**. Στην Ετήσια Ειδική Έκθεση ΕΜΠ (OPCAT) 2022-2023 (σελ. 50), η Ανεξάρτητη Αρχή διαπιστώνει την πάγια πρακτική της αστυνομίας να εφαρμόζει μέτρα καταστολής ακόμη και σε άτομα που είναι γνωστό ότι χρήζουν βοήθειας, αναφέροντας χαρακτηριστικά:

«[...] η μεταφορά του φερόμενου ως ψυχικά ασθενή πραγματοποιείται με περιπολικό ενώ συχνά γίνεται και δέσμευση του ασθενούς με χειροπέδες. Ο Συνήγορος έχει επισημάνει επανειλημμένα

⁸ *ITCE Greece*: «Αστυνομικοί Ευλοκόπησαν Ανάπηρο Πατέρα και Γιο στην Κατερίνη - Έπαθε Έμφραγμα ο 58χρονος» (14.04.2021). Διαθέσιμο εδώ: [redacted]

Aifanita: «Κατερίνη: Καταγγελία για ξυλοδαρμό πατέρα και γιου από αστυνομικούς» (13.04.2021). Διαθέσιμο εδώ: [redacted]

⁹ *Nevronas.gr*: «Καταγγελία: Αστυνομικοί χτύπησαν 22χρονο ΑμεΑ – Τι απαντά η ΕΛ.ΑΣ» (Απρίλιος 2020). Αναφορά σε περιστατικό όπου η αδυναμία κατανόησης εντολών λόγω νοητικής υστέρησης οδήγησε σε βία. Διαθέσιμο εδώ: [redacted] και εδώ: [redacted]

ότι οι πολίτες που μεταφέρονται προς εξέταση δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως συλληφθέντες παραβάτες [...]».¹⁰

Το εύρημα αυτό αποδεικνύει ότι η «προεπιλεγμένη» αντίδραση των αρχών απέναντι σε μια μη συνεργάσιμη συμπεριφορά είναι η ακινητοποίηση (χειροπέδες).

Χωρίς την Κάρτα, που λειτουργεί ως το αναγκαίο «σημείο πυροδότησης» (trigger), ο αστυνομικός δεν διαθέτει μηχανισμό άμεσης αναγνώρισης της κατάστασης ώστε να εφαρμόσει το ανάλογο πρωτόκολλο (αποφυγή σωματικού καταναγκασμού, απλή γλώσσα, κλήση κηδεμόνα/υποστηρικτή).

Το παλιό χάρτινο έγγραφο (απόφαση επιτροπής) είναι πρακτικά αδύνατο να βρίσκεται διαρκώς στην κατοχή του πολίτη. Συνεπώς, η Πολιτεία, στερώντας την Ψηφιακή Κάρτα από χιλιάδες δικαιούχους, τους αφήνει νομικά και σωματικά εκτεθειμένους στην κρίση του εκάστοτε οργάνου, με αποδεδειγμένα οδυνηρές συνέπειες.

12. Προδιαγεγραμμένη Σύγκρουση με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο (Κίνδυνος Αποκλεισμού από την Ευρωπαϊκή Κάρτα Αναπηρίας - Οδηγία ΕΕ 2024/2841)

Η θέσπιση της Ευρωπαϊκής Κάρτας Αναπηρίας (Οδηγία ΕΕ 2024/2841) έχει σκοπό να διασφαλίσει την ισότιμη μετακίνηση και πρόσβαση των ΑμεΑ εντός της Ε.Ε. Αυτό συνδέεται με την αρχή της **ίσης μεταχείρισης των πολιτών της ΕΕ και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας**, όπως προβλέπεται στην Οδηγία 2004/38/ΕΚ (άρθρο 24).

Προϋπόθεση για την έκδοσή της είναι η πιστοποίηση της αναπηρίας από το κράτος-μέλος προέλευσης. Στην Ελλάδα, η έκδοση καρτών συνδέεται αποκλειστικά με την καταχώριση στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ. Ως εκ τούτου, ο **αποκλεισμός των κατόχων παλαιών, αλλά έγκυρων, γνωματεύσεων (Νομαρχιών, ΙΚΑ, παλαιών ασφαλιστικών ταμείων)** -καθώς και των συνταξιούχων αναπηρίας με οριστικοποιημένες αποφάσεις συνταξιοδότησης- από το Εθνικό Μητρώο, δημιουργεί ουσιαστικό περιορισμό στην πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή Κάρτα και μπορεί να οδηγήσει σε **διάκριση** κατά την άσκηση ευρωπαϊκών δικαιωμάτων.

Δημιουργείται έτσι ένας **ανεπίτρεπτος διαχωρισμός** ανάμεσα στα ΑμεΑ, όπου όσοι διαθέτουν μόνο παλαιές γνωματεύσεις δεν θα μπορούν να αποκτήσουν την **Ευρωπαϊκή Κάρτα**, παρά την πλήρη ισχύ των διοικητικών πράξεων που κατέχουν. Ο αποκλεισμός αυτός **υπονομεύει τον ίδιο τον σκοπό της Οδηγίας** -την ελεύθερη κυκλοφορία, την αναγνώριση της αναπηρίας σε όλα τα κράτη-μέλη και την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες- και εγκαθιστά μια μελλοντική

¹⁰ ΣτΠ: Ειδική Έκθεση 2022-2023 | Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων & της Κακομεταχείρισης: <https://...>

ασυμβατότητα “εκ σχεδιασμού” (incompatibility by design) ανάμεσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο και το ελληνικό σύστημα πιστοποίησης.

Με άλλα λόγια, το πρόβλημα δεν θα εμφανιστεί μόνο όταν η Ελλάδα ενσωματώσει την ΕΕ 2024/2841 στο εθνικό της δίκαιο· έχει ήδη δημιουργηθεί μέσα από τη δομή του εθνικού μηχανισμού πιστοποίησης, ο οποίος αποκλείει εκ προοιμίου μια μεγάλη κατηγορία ΑμεΑ από την άσκηση ευρωπαϊκών δικαιωμάτων.

Η στάση αυτή της Ελληνικής Διοίκησης εγείρει ζήτημα ευθείας παραβίασης της θεμελιώδους κοινοτικής αρχής της **Ελεύθερης Κυκλοφορίας Προσώπων**. Αποκλείοντας μια κατηγορία Ελλήνων αναπήρων από την απόκτηση της Εθνικής Κάρτας, το Κράτος τους στερεί de facto τη δυνατότητα έκδοσης της **Ευρωπαϊκής Κάρτας**, αποκλείοντάς τους από την ισότιμη εξυπηρέτηση στα άλλα Κράτη-Μέλη. Η ευθύνη για αυτόν τον αποκλεισμό βαρύνει αποκλειστικά το Κράτος-Μέλος προέλευσης, το οποίο οφείλει να διασφαλίζει ότι όλοι οι νομίμως αναγνωρισμένοι από αυτό ανάπηροι έχουν πρόσβαση στα μέσα άσκησης των κατοχυρωμένων ευρωπαϊκών τους δικαιωμάτων.

Γ. ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

Η ως άνω περιγραφόμενη κατάσταση δεν συνιστά απλή διοικητική δυσλειτουργία, αλλά συστηματική παραβίαση υπερνομοθετικών κανόνων δικαίου:

1. Παραβιάσεις της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD - Ν. 4074/2012):

- **Άρθρο 3 (Γενικές Αρχές - Σεβασμός της έμφυτης αξιοπρέπειας):** Η διοικητική πρακτική που εξαναγκάζει τους πολίτες να αιτούνται την αναγνώριση κεκτημένων δικαιωμάτων τους υπό καθεστώς ανασφάλειας, ή να αντιμετωπίζουν ειρωνική και απαξιοτική συμπεριφορά από υπαλλήλους λόγω της έλλειψης σύγχρονων αποδεικτικών μέσων (Κάρτα), προσβάλλει την έμφυτη αξιοπρέπεια του ατόμου.
- **Άρθρο 4 (Γενικές Υποχρεώσεις - παρ. 1β):** Παραβιάζεται η θεμελιώδης υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την τροποποίηση ή κατάργηση πρακτικών που συνιστούν διάκριση. Αντιθέτως, με την τρέχουσα εφαρμογή του ν. 4961/2022, το Κράτος συντηρεί τις διακρίσεις.
- **Άρθρο 5 (Ισότητα και μη διάκριση):** Το Κράτος εισάγει αδικαιολόγητη διάκριση μεταξύ αναπήρων με βάση τον χρόνο ή τον φορέα πιστοποίησης, διασπώντας την ενότητα της κοινότητας των ΑμεΑ και δημιουργώντας πολίτες δύο κατηγοριών: τους «ενταγμένους» στο σύστημα δικαιωμάτων (κατόχους Κάρτας) και τους «αποκλεισμένους» (κατόχους παλαιών τίτλων), κατά κατάφορη παραβίαση της υποχρέωσης για ίση προστασία και ωφέλεια από τον νόμο.

- **Άρθρο 8 (Ευαισθητοποίηση - Awareness-raising):** Πέρα από τα τεχνικά εμπόδια, παρατηρείται παντελής έλλειψη ενημέρωσης και εκπαίδευσης των υπαλλήλων (σε δημόσιες υπηρεσίες, ΜΜΜ, πολιτιστικούς χώρους) σχετικά με την ύπαρξη και την ισχύ της Κάρτας Αναπηρίας, καθώς και την εγκυρότητα των παλαιών πιστοποιητικών. Η απουσία σχετικών εγκυκλίων οδηγεί σε φαινόμενα άγνοιας, αμφισβήτησης, ακόμα και ειρωνικής αντιμετώπισης των πολιτών με αναπηρία, επιτείνοντας τον αποκλεισμό και την προσβολή της αξιοπρέπειάς τους.

*Η ως άνω θεσμική διχοτόμηση δεν δημιουργεί μόνο πολίτες δύο ταχυτήτων, αλλά καλλιεργεί ένα γενικευμένο κλίμα διοικητικής αυθαιρεσίας και σύγχυσης στις υπηρεσίες, θόματα του οποίου πέφτουν συχνά και οι δύο κατηγορίες, αλλά πρωτίστως οι "αναλογικά αποκλεισμένοι". Το εύρος της ταλαιπωρίας και της προσβολής της προσωπικότητας στην πράξη, αποτυπώνεται στο "**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ (CASE STUDIES)**" που ακολουθεί.*

- **Άρθρο 9 (Προσβασιμότητα):** Η άρνηση ένταξης στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ συνιστά αποκλεισμό του δικαιώματος των ΑμεΑ για πρόσβαση σε **ίση βάση** με τους άλλους, σε όλες τις πτυχές της ζωής, στο περιβάλλον, στην επικοινωνία, στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ψηφιακό πορτοφόλι, gov.gr Wallet), στις μεταφορές, κ.τ.λ.
- **Άρθρο 13 (Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη):** Η στέρηση της Κάρτας εμποδίζει την άμεση επαλήθευση της αναπηρίας στις Αρχές (Αστυνομία, Προανακριτικό στάδιο), στερόντας από τον πολίτη τις αναγκαίες «διαδικαστικές και κατάλληλες για την ηλικία προσαρμογές» κατά την επαφή του με τον νόμο.
- **Άρθρο 19 (Ανεξάρτητη διαβίωση):** Η στέρηση της Κάρτας υπονομεύει την προσωπική αυτονομία. Ο πολίτης, αντί να κινείται ελεύθερα, εξαρτάται από τη «διακριτική ευχέρεια» και τη διάθεση του εκάστοτε υπαλλήλου (σε ΜΜΜ, υπηρεσίες) να αποδεχθεί τα παλαιά έγγραφα. Αυτή η συνθήκη ανασφάλειας και η έκθεση σε πιθανή αμφισβήτηση ή ειρωνεία («συμπεριφορικά εμπόδια») λειτουργεί αποτρεπτικά για την κοινωνική συμμετοχή και την ανεξάρτητη διαβίωση.
- **Άρθρο 22 (Σεβασμός της ιδιωτικής ζωής):** Η αναγκαστική επίδειξη αναλυτικών ιατρικών γνωματεύσεων σε τρίτους (μη ιατρικό προσωπικό) για την απόδειξη της αναπηρίας παραβιάζει το ιατρικό απόρρητο.
- **Άρθρο 18 (Ελευθερία μετακίνησης):** Ο αποκλεισμός από την Εθνική Κάρτα προδικάζει τον αποκλεισμό από την Ευρωπαϊκή Κάρτα (Οδηγία ΕΕ 2024/2841), παραβιάζοντας το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ε.Ε.

2. Παραβιάσεις του Συντάγματος της Ελλάδας:

- **Άρθρο 2 (Αξία του Ανθρώπου):** Η Πολιτεία οφείλει να προστατεύει την αξιοπρέπεια και να μην οδηγεί σε ταπείνωση ή αποκλεισμό τους πολίτες με αναπηρία.

- **Άρθρο 4 (Ισότητα):** Άνιση μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων
- **Άρθρο 9Α (Προστασία Δεδομένων):** Έκθεση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.
- **Άρθρο 21 παρ. 6 (Προστασία ΑμεΑ):** Το Κράτος αντί να προστατεύει, δημιουργεί εμπόδια.
- **Άρθρο 25 παρ. 1 (Αρχή της Αναλογικότητας):** Το μέτρο της έμμεσα υποχρεωτικής επανεξέτασης είναι ακατάλληλο και μη αναγκαίο. Επιπλέον, είναι δυσανάλογο όχι μόνο για τον πολίτη, αλλά και για το ίδιο το Δημόσιο Συμφέρον. Προκαλεί αδικαιολόγητο δημοσιονομικό κόστος (σπατάλη εργατοωρών των ιατρών και διοικητικών πόρων) και τεχνητή συμφόρηση στα ΚΕΠΑ, ακυρώνοντας στην πράξη τον σκοπό του ν. 4961/2022 για ψηφιακή επιτάχυνση και αποσυμφόρηση των υπηρεσιών.

3. Παραβίαση Αρχών Διοικητικού Δικαίου:

- **Αρχή της Χρηστής Διοίκησης & Απαγόρευση Αντιφατικής Συμπεριφοράς:**
Η Διοίκηση δεν μπορεί να δέχεται τα έγγραφα στην Εφορία (ΑΑΔΕ) και να τα απορρίπτει στο Μητρώο.
- **Αρχή της Δικαιολογημένης Εμπιστοσύνης:**
Το Κράτος δεν μπορεί να αιφνιδιάζει τον πολίτη, αναιρώντας εμμέσως αποφάσεις «ισόβιας» ισχύος.
- **Αρχή της Εύνοιας του Ασφαλισμένου (ΣτΕ 1501/2009):**
Τυχόν τεχνικές ή οργανωτικές αδυναμίες των φορέων (π.χ. αδυναμία ψηφιακής μετάπτωσης παλαιών αρχείων) δεν επιτρέπεται να αποβαίνουν εις βάρος του καλόπιστου διοικουμένου.

4. Παραβίαση του Ενωσιακού Δικαίου (EU Law)

Πέραν των ανωτέρω, η πρακτική του αποκλεισμού των κατόχων παλαιών γνωματεύσεων έρχεται σε ευθεία αντίθεση με θεμελιώδεις αρχές και πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφού η Ελλάδα δημιουργεί αναπηρία "δύο ταχυτήτων" εντός της Ευρώπης. Αυτό είναι θέμα που ενδιαφέρει άμεσα την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission)**.

- **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. (Άρθρα 21 & 26):** Παραβιάζεται η απαγόρευση διακρίσεων λόγω αναπηρίας και το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία σε μέτρα που εξασφαλίζουν την αυτονομία και την ένταξή τους.
- **Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (GDPR - ΕΕ 2016/679) & Ν. 4624/2019:** Βάσει του **Αρθρου 2 του Ν. 4624/2019**, οι διατάξεις περί προστασίας δεδομένων δεσμεύουν υποχρεωτικά τόσο τους δημόσιους όσο και τους ιδιωτικούς φορείς (π.χ. ΚΤΕΛ, Ακτοπλοϊκές εταιρείες). Συνεπώς, η τρέχουσα πρακτική συνιστά ευθεία

παραβίαση των εξής άρθρων:

- **Άρθρο 5 παρ. 1 στοιχ. γ' (Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων):** Η απαίτηση επίδειξης αναλυτικών ιατρικών γνωματεύσεων (που περιέχουν πλήρες ιστορικό) σε τρίτους, αντί της χρήσης ενός μέσου ταυτοποίησης που θα αποκάλυπτε μόνο τα απολύτως απαραίτητα (δηλ. την ιδιότητα του ΑμεΑ μέσω της Κάρτας), παραβιάζει την αρχή ότι τα δεδομένα πρέπει να είναι «κατάλληλα, συναφή και περιορισμένα στο αναγκαίο».
- **Άρθρο 9 (Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων):** Η πρακτική αυτή εξαναγκάζει τους πολίτες να κοινοποιούν ευαίσθητα δεδομένα υγείας σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα (π.χ. υπαλλήλους, εκδότες εισιτηρίων) χωρίς νομική βάση και χωρίς να πληρούνται οι αυστηρές προϋποθέσεις εξαίρεσης της παραγράφου 2, εκθέτοντας τους σε κίνδυνο διακρίσεων.
- **(Άρθρο 25 (Privacy by Design):** Το Κράτος, ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας, οφείλει να σχεδιάζει συστήματα που προστατεύουν τα δεδομένα. Η Κάρτα Αναπηρίας είναι ένα εργαλείο προστασίας της ιδιωτικότητας (privacy token). Η στέρησή της από μια ομάδα πολιτών συνιστά αποτυχία συμμόρφωσης με την αρχή Privacy by Design (Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού).
- **Ελεύθερη Κυκλοφορία (Οδηγία 2004/38/ΕΚ & Οδηγία ΕΕ 2024/2841):** Ο αποκλεισμός από το εθνικό μητρώο λειτουργεί ως ανεπίτρεπτο εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής εντός της Ένωσης, καθώς στερεί από τους Έλληνες πολίτες το αναγκαίο έγγραφο (Ευρωπαϊκή Κάρτα) για την ισότιμη μεταχείρισή τους στα άλλα κράτη-μέλη.

Δ. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΦΙΚΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: Η «ΘΥΡΙΔΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ»

Απέναντι στο δίκαιο αίτημα για την ψηφιακή αποτύπωση (digitization) των παλαιών τίτλων αναπηρίας, το βασικό πρακτικό αντεπιχείρημα που ενδέχεται να προβληθεί από τη Διοίκηση αφορά την «τεχνική δυσκολία». Συγκεκριμένα, τίθεται το ερώτημα: «Πώς θα κωδικοποιηθούν ψηφιακά έγγραφα που είναι χειρόγραφα, φθαρμένα ή περιέχουν παλαιότερη ιατρική ορολογία που δεν αντιστοιχεί ευθέως στον σημερινό *Ενιαίο Πίνακα (ΕΠΠΠΑ)*;»

Η απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα δεν είναι θεωρητική, αλλά τεχνικά τεκμηριωμένη και βασισμένη σε **υπαρκτή διοικητική εμπειρία**. Άλλωστε, η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή δεν καταργεί την **Αρχή της Συνέχειας της Διοίκησης**. Το βάρος της προσαρμογής (Burden of Adaptation) το φέρει το Κράτος, όχι ο πολίτης, ενώ η αδυναμία του λογισμικού να διαβάσει παλαιά δεδομένα δεν νομιμοποιεί την ακύρωση των δικαιωμάτων. "Η τεχνολογία υπηρετεί το Δίκαιο, όχι το Δίκαιο την τεχνολογία."

Η πρόταση που ακολουθεί για τη "Θυρίδα Ιστορικού Αρχείου" είναι η τεχνική λύση.

Δ1. Πρόταση: Διαδικασία «Διοικητικής Ψηφιοποίησης» με Ιατρικό Προέλεγχο

Για την επίλυση του ζητήματος προτείνεται η θεσμοθέτηση μιας διαδικασίας που βασίζεται στο επιτυχημένο προηγούμενο του «Ιατρικού Προελέγχου» που εφάρμοζε το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ/ΚΕΠΑ (βλ. Γενικό Έγγραφο Π51/14/22-05-2013 ΑΔΑ: ΒΕΝ84691ΩΓ-ΖΥΧ). Η διαδικασία αυτή προσαρμόζεται στα σημερινά δεδομένα του ψηφιακού κράτους ως εξής:

1. Υποβολή μέσω Θυρίδας (Gov.gr) Αξιοποιείται η υφιστάμενη υποδομή της «Θυρίδας Πολίτη». Ο δικαιούχος αναρτά (upload) το ψηφιακό αντίγραφο (scan) της παλαιάς του απόφασης/γνωμάτευσης σε ειδική φόρμα «Αίτησης Ψηφιοποίησης Ιστορικού Εγγράφου».

2. Σύσταση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου (Back-Office) Η επεξεργασία των αιτημάτων ανατίθεται σε ειδική ομάδα εργασίας, η οποία δεν αποτελείται μόνο από διοικητικούς υπαλλήλους, αλλά πλαισιώνεται υποχρεωτικά από ιατρούς του Ειδικού Σώματος (Ε.Σ.Ι.), λειτουργώντας αποκλειστικά σε επίπεδο γραφείου (χωρίς εξέταση φυσικού προσώπου). Οι ρόλοι διαχωρίζονται ως εξής:

- **Ο Διοικητικός Υπάλληλος:** Ελέγχει την τυπική εγκυρότητα του εγγράφου (γνησιότητα σφραγίδων, υπογραφών, ημερομηνίες λήξης/ισχύος).
- **Ο Ιατρός Εισηγητής:** Αναλαμβάνει την **αποκρυπτογράφηση των χειρόγραφων** διαγνώσεων και την **αυτούσια μεταφορά (δακτυλογράφηση):**

α) της αναγραφόμενης πάθησης στο υφιστάμενο πεδίο κειμένου «Περιγραφή Αναπηρίας»,

β) του **Συνολικού Ποσοστού Αναπηρίας** στο αντίστοιχο πεδίο, και

γ) της **Διάρκειας Ισχύος** (με ρητή ένδειξη «Εφ' όρου ζωής» ή «Επ' αόριστον»)

Διευκρίνιση: Δεν απαιτείται και δεν διενεργείται ιατρική αντιστοίχιση με σύγχρονους κωδικούς (ICD-10 ή ΕΠΠΠΑ), παρά μόνο μεταφορά της ιστορικής διάγνωσης ως έχει, η οποία αρκεί για την τεκμηρίωση της ύπαρξης αναπηρίας.

- **Ρήτρα Ασφαλείας:** Σε περίπτωση που λόγω φθοράς ή γραφικού χαρακτήρα καθίσταται αντικειμενικά αδύνατη η ανάγνωση, η Υπηρεσία οφείλει αυτεπάγγελτα να αναζητήσει το στέλεχος της απόφασης από το φυσικό αρχείο του φορέα έκδοσης.
- **Σε περίπτωση που το φυσικό αρχείο δεν ανευρεθεί (λόγω απώλειας, καταστροφής ή κακής τήρησης), η ευθύνη βαρύνει αποκλειστικά τη Διοίκηση.** Σε καμία περίπτωση η διοικητική αυτή αδυναμία δεν μετακυλιέται στον πολίτη ως υποχρέωση νέας ιατρικής εξέτασης. Αντιθέτως, στην περίπτωση αυτή, **τεκμαίρεται πλήρως η ισχύς και το περιεχόμενο του πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου που κατέχει και προσκομίζει ο πολίτης, κατ' εφαρμογή της Αρχής της Χρηστής Διοίκησης και του**

3. Επικύρωση Ισοβιότητας Ο ιατρός επικυρώνει τον χαρακτηρισμό της αναπηρίας ως «επ' αόριστον» (εφόρου ζωής), εφόσον συντρέχει μία εκ των κάτωθι προϋποθέσεων:

α) Η διάρκεια αναγράφεται ρητά στο παλαιό έγγραφο.

β) Η διάρκεια προκύπτει τεκμαιρόμενη από τον μόνιμο χαρακτήρα της διοικητικής πράξης (π.χ. Απόφαση Μονιμοποίησης Σύνταξης Αναπηρίας), ακόμη και αν η συνοδευτική ιατρική γνωμάτευση φέρει παρελθούσα ημερομηνία λήξης.

γ) Η πάθηση συμπεριλαμβάνεται στον ισχύοντα Πίνακα Μη Αναστρέψιμων Παθήσεων (ΦΕΚ 4348/Β/2024), ακόμη και αν η μονιμότητα δεν αναγράφεται ρητά στον αρχικό τίτλο.

4. Καταχώριση ως «Ιστορική Εγγραφή» (Legacy Record) Με την ολοκλήρωση του ελέγχου, η γνωμάτευση καταχωρείται στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ με ειδική σήμανση «Ιστορική Εγγραφή» (Legacy Record). Η εγγραφή αυτή παράγει πλήρη έννομα αποτελέσματα για την έκδοση της Κάρτας Αναπηρίας.

Συμπέρασμα: Η προτεινόμενη λύση είναι τεχνικά άρτια, καθώς αξιοποιεί υφιστάμενες υποδομές (Gov.gr), νομικά ασφαλής, καθώς περιλαμβάνει ιατρική υπογραφή, και διοικητικά δοκιμασμένη.

Επισημαίνεται δε, ότι για τους σκοπούς έκδοσης της Κάρτας Αναπηρίας αρκεί η διοικητική μεταφορά των δεδομένων του Ποσοστού Αναπηρίας και της Διάρκειας Ισχύος, χωρίς να απαιτείται η ιατρική επανακωδικοποίηση της πάθησης (βάσει του νέου ΕΠΠΠΑ).

Συνεπώς, η επίκληση «τεχνικής αδυναμίας» ως λόγος αποκλεισμού των παλαιών δικαιούχων κρίνεται αβάσιμη.

Δ1α. Ανάλυση Σκοπιμότητας: Η Παραβίαση της Αρχής της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης

Η υιοθέτηση της προτεινόμενης «Θυρίδας Ιστορικού Αρχείου» επιβάλλεται και από την Αρχή της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης για την αποφυγή κατασπατάλησης δημόσιων πόρων.

Συγκριτική Οικονομική Ανάλυση (Cost-Benefit Analysis):

- **Το Κόστος της Απόρριψης (Σενάριο ΚΕΠΑ):** Η εμμονή στην υποχρεωτική επανεξέταση χιλιάδων πολιτών στα ΚΕΠΑ συνεπάγεται δυσθεώρητο δημοσιονομικό κόστος. Απαιτεί την κινητοποίηση χιλιάδων ανθρωποωρών εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού (3 ιατροί ανά επιτροπή), συν το κόστος της γραμματειακής υποστήριξης

και τα λειτουργικά έξοδα των επιτροπών.

- **Το Κόστος της Λύσης (Σενάριο Διοικητικής Ψηφιοποίησης):** Η εναλλακτική συγκρότηση μιας **Ευέλικτης Ομάδας Έργου (Task Force)** διοικητικού χαρακτήρα για την ψηφιοποίηση (data entry) των παλαιών τίτλων, είναι δραματικά φθηνότερη. Το μισθολογικό κόστος ενός διοικητικού υπαλλήλου που εργάζεται back-office είναι υποπολλαπλάσιο του κόστους σύγκλησης μιας τριμελούς Υγειονομικής Επιτροπής.

Συμπέρασμα: Η άρνηση της Διοίκησης να υιοθετήσει την οικονομικά συμφέρουσα λύση (Mailbox/Θυρίδα) και η επιμονή στην ακριβότερη διαδικασία (νέα Κρίση ΚΕΠΑ), χωρίς να υφίσταται ιατρικός λόγος, συνιστά ευθεία παραβίαση της υποχρέωσης για **ορθολογική** διαχείριση των πόρων του κράτους.

Δ2. Η Απάντηση στο Επιχείρημα της «Εκκαθάρισης Μητρώου» (Anti-Fraud)

Ένα δεύτερο, συχνά σιωπηρό, επιχείρημα αφορά την ανάγκη **ελέγχου** γνησιότητας των παλαιών τίτλων. Αν και η ανάγκη διαφάνειας είναι αδιαμφισβήτητη, η επιλεγμένη μέθοδος της **καθολικής επανεξέτασης (re-auditing)** τυγχάνει απορριπτέα ως παραβιάζουσα θεμελιώδεις αρχές:

α. Παραβίαση της Αρχής της Αναλογικότητας: Η Μεταφορά του «Δάσους»

Η απαίτηση να υποβληθούν δεκάδες χιλιάδες νόμιμοι δικαιούχοι σε μια **σωματικά εξουθενωτική, ψυχοφθόρα** και δαπανηρή διαδικασία επανεξέτασης, προκειμένου να εντοπιστούν ελάχιστες περιπτώσεις παρατυπιών, συνιστά μέτρο **ακραία δυσανάλογο**. Είναι σαν να **καίμε το δάσος** για να βρούμε ένα παράνομο δέντρο. Το Κράτος Δικαίου δεν επιτρέπεται να θυσιάζει τη σωματική ακεραιότητα, την ηρεμία και τα δικαιώματα της συντριπτικής πλειοψηφίας των νομοταγών πολιτών στο όνομα ενός γενικευμένου και αόριστου προληπτικού ελέγχου.

β. Από το «Τεκμήριο Νομιμότητας» στο «Τεκμήριο Ενοχής»

Οι παλαιές γνωματεύσεις αποτελούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις που απολαμβάνουν το **Τεκμήριο της Νομιμότητας**. Ο συλλήβδην αποκλεισμός τους αντιστρέφει αυθαίρετα το τεκμήριο αυτό (Καθολικό Τεκμήριο Ενοχής), αντιμετωπίζοντας a priori όλους τους παλαιούς δικαιούχους ως «υπόπτους» μέχρις αποδείξεως του εναντίου.

Η πρακτική αυτή παραβιάζει την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. **ΣτΕ 3423/2008** σε συνέχεια της **ΣτΕ Ολ. 2403/1997**), σύμφωνα με την οποία *«περί της συνδρομής λόγων δημοσίου συμφέροντος ή δόλιας ενέργειας του διοικουμένου απαιτείται ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της Διοικήσεως»*.

Ως εκ τούτου, το βάρος της απόδειξης φέρει αποκλειστικά η Διοίκηση και όχι ο πολίτης. Η Διοίκηση οφείλει να κρίνει για κάθε ατομική περίπτωση ξεχωριστά και όχι να προβαίνει σε γενικευμένες αμφισβητήσεις κεκτημένων δικαιωμάτων. Η πρακτική της «καθολικής υποψίας» (universal suspicion) προσβάλλει την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια των ΑμεΑ.

γ. Η Ενδεδειγμένη Λύση: Δειγματοληπτικός Έλεγχος (Ex Post)

Η ψηφιοποίηση των αρχείων μέσω της προτεινόμενης «Θυρίδας» δεν εμποδίζει τον έλεγχο, αλλά τον καθιστά εφικτό. Το Κράτος οφείλει να εφαρμόσει αυστηρούς δειγματοληπτικούς ελέγχους (ex post) σε περιπτώσεις που εγείρουν βάσιμες αμφιβολίες, αντί να κρατά σε καθεστώς ομηρίας και αποκλεισμού το σύνολο της κοινότητας των ατόμων με αναπηρία.

Ε. ΑΙΤΗΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, και ειδικότερα της τεκμηριωμένης τεχνικής δυνατότητας υλοποίησης που αναλύθηκε στην Ενότητα Δ, αιτούμαι την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, ασκώντας πλήρως τον ρόλο του ως «Πλαίσιο Προαγωγής» της CRPD, προς τα αρμόδια Υπουργεία (Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Εργασίας, Κοινωνικής Συνοχής, Παίδειας, Οικονομικών), ώστε:

1. **Να θεσμοθετηθεί η διαδικασία «Διοικητικής Ψηφιοποίησης»** με τη μεθοδολογία του Ιατρικού Προελέγχου (Back-office), όπως περιγράφεται στην Ενότητα Δ της παρούσας. Συγκεκριμένα, ζητείται η δημιουργία της «Θυρίδας Ιστορικού Αρχείου» στο gov.gr για την ένταξη στο Μητρώο όλων των παλαιών, έγκυρων γνωματεύσεων (Νομαρχιών, ΑΣΥΕ, Ασφαλιστικών Φορέων), χωρίς την απαίτηση φυσικής παρουσίας ή κλινικής επανεξέτασης του αναπήρου.
2. **Να σταματήσει η πρακτική της έμμεσης αμφισβήτησης (re-audit)** παλαιών οριστικών κρίσεων από την ΑΣΥΕ και άλλους φορείς, καθώς παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και τα κεκτημένα δικαιώματα των πολιτών.
3. **Να χορηγηθεί άμεσα η Κάρτα Αναπηρίας** σε όλους τους κατόχους των ανωτέρω τίτλων, μέσω της εγγραφής τους ως «Ιστορικές Εγγραφές» (Legacy Records), διασφαλίζοντας την ισότιμη πρόσβαση, την ασφάλεια δικαίου και την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων.
4. **Να θεσμοθετηθεί η αυτόματη ενημέρωση του Ψηφιακού Μητρώου ΑμεΑ** κατά την οριστικοποίηση (αυτοδίκαιη μονιμοποίηση) της σύνταξης αναπηρίας, μέσω διαλειτουργικότητας με τους ασφαλιστικούς φορείς, ώστε να κατοχυρώνεται άμεσα η πιστοποίηση χωρίς να απαιτείται νέα ενέργεια ή αίτηση από τον πολίτη.
5. **Να εκδώσετε Πόρισμα**, στο οποίο να διαπιστώνεται εάν ο αποκλεισμός των κατόχων παλαιών τίτλων από το Ψηφιακό Μητρώο και η απαίτηση επανεξέτασης -παρά την ύπαρξη τεχνικής λύσης- συνάδουν με τις επιταγές της Σύμβασης CRPD και τις αρχές της Χρηστής Διοίκησης.
6. **Να εκδοθούν δεσμευτικές εγκύκλιοι** προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που να καθιστούν σαφή την υποχρέωση αποδοχής της Κάρτας Αναπηρίας και την αναγνώριση της ισχύος των παλαιών πιστοποιητικών έως την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησής τους.
7. **Να συγκροτηθεί έκτακτη Ομάδα Εργασίας** του Πλαισίου Προαγωγής (ΣτΠ, ΕΣΑμεΑ, ΕΑΠ) για την επίβλεψη της διαδικασίας μετάπτωσης των παλαιών δεδομένων και την παρακολούθηση της συμμόρφωσης της Διοίκησης.

Με την επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μου για προσφυγή στα αρμόδια ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της Ελληνικής Πολιτείας.

Με τιμή,

Ανδρέας Μπαρδάκης

Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ

Δημιουργός της διαδικτυακής κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ» (>117.000 μέλη)

Ενεργό Μέλος της ΚτιΠ (βάσει CRPD Art. 33.3)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΡΝΗΣΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ & ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (CASE STUDIES)

Πηγή Δεδομένων & Μεθοδολογία

Τα παρακάτω περιστατικά καταγράφηκαν κατόπιν ανοιχτής πρόσκλησης για υποβολή μαρτυριών, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 03.12.2025 (Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία) στην κοινότητα «Συνήγορος των ΑμεΑ». Η σχετική ανάρτηση και ο πλήρης σχολιασμός είναι διαθέσιμα στον σύνδεσμο:

<https://>

Τα εν λόγω περιστατικά αποτελούν **δημόσιες μαρτυρίες**, κατατεθειμένες επωνύμως σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, και ως εκ τούτου συνιστούν δεδομένα που έχουν δημοσιοποιηθεί προδήλως από τα ίδια τα υποκείμενα (αρ. 9 παρ. 2 στοιχ. ε' GDPR). Για τους σκοπούς της παρούσας αναφοράς παρατίθενται με τα αρχικά των ονομάτων, ωστόσο η αυθεντικότητα και το πλήρες περιεχόμενό τους είναι **άμεσα επαληθεύσιμα** από την Αρχή σας μέσω του παρατιθέμενου δημόσιου συνδέσμου (URL).

Ακολουθεί σταχολόγηση χαρακτηριστικών περιπτώσεων που αποδεικνύουν τη συστηματική παραβίαση της κείμενης νομοθεσίας:

Α. Νοσοκομεία & Υγειονομικές Δομές (Εξωτερικά Ιατρεία / Φαρμακεία ΕΟΠΥΥ)

Στις περιπτώσεις αυτές δεν αμφισβητείται η ιατρική διαλογή (*triage*) των **ΤΕΠ**, αλλά η διοικητική προτεραιότητα σε γραμματείες και φαρμακεία, η οποία συστηματικά καταστρατηγείται.

1. **Γ.Α. - Νοσοκομείο ΚΑΤ (Γραμματεία Εξωτερικών Ιατρείων):** Άρνηση προτεραιότητας σε γυναίκα σε αναπηρικό αμαξίδιο για λήψη καρτέλας. Η δικαιολογία της υπηρεσίας ήταν: «Και τα υπόλοιπα άτομα έχουν προβλήματα υγείας», εξισώνοντας την αναπηρία με τη γενική νοσηρότητα.
2. **Δ.Θ. - Γ.Ν. Σισμανόγλειο:** Άρνηση αναγνώρισης της Κάρτας Αναπηρίας. Η απάντηση της υπηρεσίας: «Καλά κάνετε (που έχετε κάρτα). Εδώ εξυπηρετούνται όλοι με τη σειρά που πήραν τα νούμερα».
3. **Ν.Τ. - Φαρμακείο ΕΟΠΥΥ Περιστερίου:** Άρνηση σε μεταμοσχευμένη ασθενή (80%). Η προϊσταμένη δήλωσε: «Εδώ δεν είμαστε τράπεζα για να υπάρχει προτεραιότητα».
4. **Γ.Σ. - Φαρμακείο ΕΟΠΥΥ:** Άρνηση εξυπηρέτησης κατά προτεραιότητα (07:15 π.μ.) με τη δικαιολογία «Εδώ όλοι έχουν κάποιο πρόβλημα», παρά την επίδειξη των νομιμοποιητικών εγγράφων.
5. **Ο.Α. - Γενικό Νοσοκομείο:** Άρνηση προτεραιότητας με την αυθαίρετη αιτιολογία ότι «μόνο οι έγκυες έχουν προτεραιότητα».

6. **Γ.Γ. - Φαρμακείο ΕΟΠΥΥ (Λ. Αλεξάνδρας):** Άρνηση προτεραιότητας σε γυναίκα ΑμεΑ (πρόσφατα χειρουργημένη), η οποία μετέβη για παραλαβή φαρμάκων της μητέρας της που βρισκόταν σε χημειοθεραπεία. Παρά την εμφανή αδυναμία της να σταθεί όρθια, η υπάλληλος αρνήθηκε την εξυπηρέτηση δηλώνοντας: *«Εδώ όλοι άρρωστοι και ΑμεΑ είναι, να περιμένετε στη σειρά σας»*, παραπέμποντάς την αδιάφορα να *«κλείσει ραντεβού»*.

Β. Τράπεζες, Δημόσιες Υπηρεσίες & ΟΤΑ

Κυρίαρχο φαινόμενο εδώ είναι η αμφισβήτηση της «μη ορατής» αναπηρίας και η αυθαίρετη ερμηνεία των κανονισμών από τους διευθυντές καταστημάτων.

6. **Μ.Π.-Ε. - Τράπεζα Πειραιώς (Μοσχάτο):** Ο ταμίας και ο Διευθυντής αδυνατούσαν να κατανοήσουν την απόφαση ΚΕΠΑ και αρνήθηκαν την προτεραιότητα λέγοντας *«Φαίνεται μια χαρά»* και *«Δεν βλέπω να χρειάζεται να παρακάμψετε τόσο κόσμο»*, εκθέτοντας την πολίτη σε λεκτική επίθεση από το κοινό.
7. **Θ.Δ. - Εθνική Τράπεζα (Εύοσμος Θεσσαλονίκης):** Άρνηση ανοίγματος επαγγελματικού λογαριασμού. Ο Διευθυντής δήλωσε: *«Το ΑμεΑ μετράει μόνο για το ταμείο!»*, αρνούμενος την καθολική εφαρμογή της προτεραιότητας στην εξυπηρέτηση.
8. **Ι.Σ. - Εθνική Τράπεζα (Βάρκιζα):** Άρνηση χρήσης τουαλέτας σε ΑμεΑ με ψευδείς δικαιολογίες (*«δεν υπάρχει» / «έχει μέσα τον υδραυλικό»*) και μη εξυπηρέτηση στην προκαθορισμένη ώρα ραντεβού.
9. **Δ.Κ. - ΕΦΚΑ:** Γενικευμένη άρνηση από την προϊσταμένη με την απαξιωτική φράση: *«Όλοι ΑμεΑ είναι!»*.
10. **Δ.Μ. - ΕΦΚΑ Κερατσινίου:** Άρνηση προτεραιότητας από υπαλλήλους και Διευθυντή, παρά την ύπαρξη ραντεβού και την ρητή επίκληση της αναπηρίας.
11. **Φ.Κ. - Δημαρχείο Αχαρνών (Εκλογική διαδικασία):** Η δικαστική αντιπρόσωπος φώναζε δημόσια σε δύο γυναίκες με κάρτα αναπηρίας: *«Βρείτε καρέκλα και καθίστε στη σειρά σας... τί το περάσαμε εδώ;»*, παραβιάζοντας την εκλογική νομοθεσία για προτεραιότητα ΑμεΑ.
12. **Μ.Σ. - Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων:** Η υπάλληλος δέχτηκε την προτεραιότητα μόνο κατόπιν έντονης διαμαρτυρίας, σχολιάζοντας υποτιμητικά *«Καλά, ελάτε τώρα εσείς»*.

Γ. Μεταφορές (ΚΤΕΛ / Λιμάνια / ΜΜΜ)

13. **Μ.Κ. - ΚΤΕΛ Αχαΐας (προς Αμαλιάδα):** Ο εκδότης εισιτηρίων διέθεσε τη δεσμευμένη θέση ΑμεΑ της συζύγου σε άλλη επιβάτιδα, αναγκάζοντας το ζευγάρι σε αναμονή 2,5 ωρών.
14. **Χ.Π. - ΚΤΕΛ Αλεξανδρούπολης:** Άρνηση αναγνώρισης της Κάρτας Αναπηρίας και της προβλεπόμενης έκπτωσης. Η διοίκηση του ΚΤΕΛ δήλωσε αυθαίρετα ότι *«δεν το δέχεται»*.
15. **Ε.Π. - ΚΤΕΛ Αιτωλοακαρνανίας (Αγρίνιο):** Λεκτική βία (bullying) από ελεγκτή και υπαλλήλους λόγω χειρόγραφης αναγραφής ποσοστού στην παλιά κάρτα, με άρνηση αποδοχής της γνήσιας απόφασης ΚΕΠΑ.
16. **Π.Π. - Λιμάνι Ραφήνας:** Μητέρα με δύο μωρά (το ένα ΑμεΑ) σε συνθήκες συνωστισμού. Το Λιμενικό και ο Υποπλοίαρχος αρνήθηκαν βοήθεια. Ο αξιωματικός δήλωσε: *«Τους βλέπεις όλους αυτούς; Αν νομίζεις ότι μπορείς κάπου να μπεις, μπες...»*.

17. **Α.Β. - Μετρό Θεσσαλονίκης:** Ενώ ο υπάλληλος έδωσε προτεραιότητα, ο πολίτης δέχτηκε επίθεση από το κοινό («Εσύ τώρα φαίνεσαι για άτομο με αναπηρία;») λόγω μη ορατής αναπηρίας.

Συμπερασματική Παρατήρηση

Τα ανωτέρω περιστατικά καταδεικνύουν ότι η Κάρτα Αναπηρίας και η νομοθεσία περί προτεραιότητας συχνά ακυρώνονται στην πράξη από την άγνοια, την αυθαιρεσία («εμείς εδώ δεν το δεχόμαστε») και την έλλειψη κουλτούρας σεβασμού, καθιστώντας την καθημερινότητα των ΑμεΑ έναν διαρκή αγώνα διεκδίκησης των αυτονόητων.

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ: Παραβιάσεις των ΚΥΑ 16996/2023 & 3571/2025

Η παράθεση των περιστατικών δεν συνιστά απλή καταγραφή παραπόνων, αλλά τεκμηριώνει τη συστηματική και κατά εξακολούθηση παραβίαση ρητών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ευθεία καταστρατήγηση:

1. Του Αρθρου 20 της ΚΥΑ 16996/2023 (ΦΕΚ Β' 942) για την Κάρτα Αναπηρίας

Η νομοθεσία ορίζει ρητά την υποχρέωση εξυπηρέτησης κατά **προτεραιότητα** των κατόχων της Κάρτας Αναπηρίας σε υπηρεσίες εξυπηρέτησης κοινού (δημόσιες υπηρεσίες, τράπεζες, νοσοκομεία, κ.ά.).

- **Η Παραβίαση:** Η επίκληση επιχειρημάτων από υπαλλήλους όπως «εδώ όλοι έχουν πρόβλημα» ή «δεν φαίνεστε ότι έχετε αναπηρία» συνιστά αυθαίρετη ερμηνεία και άρνηση εφαρμογής του νόμου. Η Κάρτα Αναπηρίας αποτελεί δημόσιο έγγραφο που παράγει πλήρη απόδειξη. Ο υπάλληλος δεν έχει δικαιοδοσία να κρίνει την αναγκαιότητα της προτεραιότητας βάσει της εξωτερικής εικόνας (invisible disabilities), αλλά οφείλει να εφαρμόσει τη δέσμια αρμοδιότητα που του επιβάλλει ο νόμος με την επίδειξη της Κάρτας.

2. Του Αρθρου 4 της ΚΥΑ 3571/2025 για τις Μεταφορές Η διάταξη καθορίζει σαφώς τα δικαιώματα μετακίνησης και τις εκπτώσεις/παροχές στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένων των ΚΤΕΛ).

Η Παραβίαση: Η άρνηση αναγνώρισης της Κάρτας ή της προβλεπόμενης έκπτωσης από περιφερειακά ΚΤΕΛ, με τον ισχυρισμό ότι «εμείς δεν το δεχόμαστε» ή ότι υπερισχύουν εσωτερικοί κανονισμοί, είναι **παράνομη**. Κανένας εσωτερικός κανονισμός ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα δεν υπερισχύει Κοινής Υπουργικής Απόφασης. Η άρνηση χορήγησης της νόμιμης έκπτωσης συνιστά ευθεία **παραβίαση** των δικαιωμάτων του καταναλωτή με αναπηρία.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΔΥΠΛΑ (Αντίφαση Μητρώου)

Εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Πρόσβαση για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), είναι η κοινή Γνωμάτευση αναπηρίας από Κέντρο Πρωτοβάθμιας Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) σε ισχύ. Η Γνωμάτευση ΚΕΠΑ θα πρέπει να πιστοποιεί ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, καθώς και ικανότητα για εργασία. Επιστημονικά έτι γίνονται δεκτές και οι γνωματεύσεις της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ΙΚΑ σε ισχύ.

Το Δελτίο Αναγνώρισης που εκδίδεται με βάση τη Γνωμάτευση Αναπηρίας από ΚΕΠΑ έχει διάρκεια δύο (2) μήνες μετά την λήξη της ισχύος των παραρτηματικών αναπηρίας που προκύπτει από αυτήν.

Όσοι κατ' ελάχιστο δύνανται οσονούπι στο μητρώο ανέργων της ΔΥΠΛΑ των Ατόμων με Αναπηρία που παύουν από φορέα παροχής ή παύσει να λειτουργεί ο Κέντρο Πρωτοβάθμιας Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) και παύσει να είναι σε ισχύ, παύει και στην συνέχεια από αναγνώριση με αναπηρία για κάθε διαφορετικό εργατό από πιστοποιητικό αναπηρίας σύμφωνα με το άρθρο 213Α(1)(β)(4) Ν. 461/2001.

Εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο Ανέργων Ατόμων Καταρτισμένων από Σύμβαση με Σύμβαση

Εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο Ανέργων Ατόμων Καταρτισμένων από Σύμβαση με Σύμβαση

Εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)

Πρόσβαση για την εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), είναι η κοινή Γνωμάτευση αναπηρίας από Κέντρο Πρωτοβάθμιας Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) σε ισχύ. Η Γνωμάτευση ΚΕΠΑ θα πρέπει να πιστοποιεί ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, καθώς και ικανότητα για εργασία. Επιστημονικά έτι γίνονται δεκτές και οι γνωματεύσεις της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ΙΚΑ σε ισχύ.

Εικόνα 1: Στιγμιότυπο με μεγέθυνσή του από την επίσημη ιστοσελίδα της ΔΥΠΛΑ (ληφθέν στις 10/12/2025), όπου αναφέρεται ρητά ότι για την εγγραφή στο Μητρώο Ανέργων ΑμεΑ γίνονται δεκτές οι γνωματεύσεις των Πρωτοβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών του ΙΚΑ, σε πλήρη αντίθεση με την πρακτική του Ψηφιακού Μητρώου ΑμεΑ.

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Δ.ΥΠ.Α., Ενότητα "Ειδικές Κοινωνικές Ομάδες - Εγγραφή στο ειδικό μητρώο ανέργων ΑμεΑ". Διαθέσιμο στο: [\[URL\]](#)

Δημοσίευση του χρήστη Ε.Σ.Α.μεΑ. (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία) - NCDP

 **Ε.Σ.Α.μεΑ. (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία) - NCDP**

Όσοι έχουμε γνωμάτευση πριν το 2011 εφόρου ζωής 80% από υγειονομική επιτροπή της πρώην νομαρχίας πως θα τις ψηφιοποιήσουμε?

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

 **Ε.Σ.Α.μεΑ. (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία) - NCDP**

δεν ψηφιοποιείται, πρέπει να περάσετε από ΚΕΓΠΑ.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Τρίτη 20 Νοεμβρίου 2025 στις 1:23 μ.μ.

Ε.Σ.Α.μεΑ. (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία) - NCDP μόνο τα χαρτιά(σαν αίτηση?) ώστε να πάρουμε τη κάρτα ή πάλι από τη αρχή με όλους τους φακέλους κ ας είμαι κατάκοιτος?

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

 **Ε.Σ.Α.μεΑ. (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία) - NCDP**

μπορείτε να επικοινωνήσετε με την υπηρεσία της ΕΣΑμεΑ "Διαδραμάτιζε Μαζί" με ένα μέλη στο esaea@otenet.gr και θα σας καθοδηγήσουν σε όλα τα βήματα

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Εικόνα 2: Χαρακτηριστικός διάλογος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ο θεσμικός φορέας (Ε.Σ.Α.μεΑ) επιβεβαιώνει ότι η παλαιά γνωμάτευση «δεν ψηφιοποιείται» και απαιτείται νέα κρίση ΚΕΓΠΑ. Η απάντηση παραμένει η ίδια ακόμη και όταν ο πολίτης διευκρινίζει ότι είναι κατάκοιτος (με 80% αναπηρία), καταδεικνύοντας την έλλειψη πρόβλεψης για τις βαρύτερες αναπηρίες και την παραβίαση της Αρχής της Αναλογικότητας

(Πηγή: Facebook, 20 Νοεμβρίου 2025)

Διαθέσιμος ο σύνδεσμος της ανάρτησης εδώ:

[\[Link to the Facebook post\]](#)

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

A/A	Συντομογραφία	Επεξήγηση
1	ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
2	ΑΑΥΕ	Ανώτατη Αεροπορίας Υγειονομική Επιτροπή
3	ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
4	ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
5	ΑΝΥΕ	Ανώτατη Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή
6	ΑΠ	Άρειος Πάγος (Απόφαση Αρείου Πάγου)
7	αρ.	Αριθμός
8	αρ. πρωτ.	Αριθμός Πρωτοκόλλου
9	ΑΣΥΕ	Ανώτατη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή
10	βλ.	Βλέπε
11	Γ.Ν.	Γενικό Νοσοκομείο
12	ΔΥΠΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
13	Ε.Α.Π.	Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας
14	Ε.Ε. / ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
15	ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα (σε αριθμούς Οδηγιών)
16	ΕΛ.ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
17	ΕΜΠ	Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης (βασανιστηρίων)
18	ΕΟΠΥΥ	Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας
19	Ε.Π.Π.Π.Α. / ΕΠΠΠΑ	Ενιαίος Πίνακας Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας
20	Ε.Σ.Α.μεΑ. / ΕΣΑμεΑ	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
21	Ε.Σ.Ι.	Ειδικό Σώμα Ιατρών
22	ΕΦΚΑ	Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
23	ΙΚΑ	Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
24	κ.	Κύριε / Κύριος
25	κ.ά.	Και άλλα
26	ΚΑΤ	Κέντρο Αποκατάστασης Τραυματιών (Νοσοκομείο)
27	ΚΕΠΑ	Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας
28	ΚΕΠ	Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
29	ΚτΠ	Κοινωνία των Πολιτών
30	ΚΤΕΛ	Κοινά Ταμεία Εισπράξεων Λεωφορείων
31	κ.τ.λ.	Και τα λοιπά
32	ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
33	ΜΜΜ	Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
34	ν.	Νόμος

A/A	Συντομογραφία	Επεξήγηση
35	ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
36	ΟΑΕΕ	Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών
37	ΟΑΣΑ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
38	ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
39	ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
40	παρ.	Παράγραφος
41	Π.Σ.	Πυροσβεστικό Σώμα
42	π.χ.	Παραδείγματος χάριν
43	σελ.	Σελίδα
44	ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
45	ΣτΠ	Συνήγορος του Πολίτη
46	ΤΕΠ	Τμήματα Επείγοντων Περιστατικών
47	Υπ.	Υπουργείο / Υπουργός
48	ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
49	CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Σύμβαση ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ)
50	GDPR	General Data Protection Regulation (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων)
51	ICD-10	International Classification of Diseases (10th Revision)
52	NCDP	National Confederation of Disabled People (Αγγλική ονομασία ΕΣΑμεΑ - σε εικόνα)
53	OPCAT	Optional Protocol to the Convention against Torture (Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων)
54	URL	Uniform Resource Locator (Διαδικτυακή διεύθυνση)

Σάββατο 20.12.2025

Έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου: 83256/20.12.2025

ΠΡΟΣ: ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Υπό την ειδική αρμοδιότητα του «Πλαισίου Προαγωγής» για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD) (κατ' άρθρο 72 του ν. 4488/2017)

ΘΕΜΑ: Συμπληρωματικό Υπόμνημα επί της Αναφοράς μου (Αρ. Φακέλου Υπόθεσης: 385569/2025) - Αίτημα για θεσμική παρέμβαση σχετικά με την Υποχρεωτική Σήμανση και την Καθολική Ενημέρωση του Ιδιωτικού Τομέα (Άρθρο 20, ΚΥΑ 16996/2023).

Αξιότιμοι κυρίες/κύριοι,

Σε συμπλήρωση του κεφαλαίου «**Ε. ΑΙΤΗΜΑ**» της αρχικής μου αναφοράς και με αφορμή τη διαπιστωμένη, συστηματική άρνηση εξυπηρέτησης ή την πλημμελή συμπεριφορά προς ΑμεΑ από ιδιωτικούς φορείς (καταστήματα, μεταφορές, τράπεζες, ~~ξ~~στίαση), **αιτούμαι την επέκταση** της παρέμβασής σας για την ουσιαστική εφαρμογή του Νόμου.

Συγκεκριμένα, βάσει του Αρθρου 20 της ΚΥΑ 16996/2023, οι **ιδιωτικοί** φορείς οφείλουν να εξυπηρετούν κατά **προτεραιότητα** τους κατόχους **Κάρτας Αναπηρίας**. Ωστόσο, η έλλειψη ορατής πληροφόρησης και η άγνοια του Νόμου μετακυλίνουν το «βάρος της απόδειξης» και την ψυχολογική πίεση στον ανάπηρο πολίτη, εκθέτοντάς τον σε φαινόμενα «**κοινωνικού εκφοβισμού**» (**social bullying**).

Είναι προφανές ότι, εφόσον η εν λόγω ΚΥΑ παραμένει άγνωστη ακόμη και σε τμήματα του Δημοσίου Τομέα λόγω της **απουσίας** έκδοσης των σχετικών **εγκυκλίων** εφαρμογής, καθίσταται πρακτικά αδύνατο να τη γνωρίζουν οι εργαζόμενοι του Ιδιωτικού Τομέα χωρίς άμεση θεσμική ενημέρωση.

Προς θεραπεία των ανωτέρω, αιτούμαι όπως ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνει Πόρισμα προς τα συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς με τις εξής τέσσερις (4) συγκεκριμένες προτάσεις:

1. Προς το Υπουργείο Ανάπτυξης (Γεν. Γραμματεία Εμπορίου):

Υποχρεωτική Σήμανση

Να θεσμοθετηθεί η υποχρέωση ανάρτησης ειδικής, ευδιάκριτης σήμανσης (αυτοκόλλητου) στην είσοδο και στα ταμεία όλων των επιχειρήσεων εξυπηρέτησης κοινού. Η σήμανση θα πρέπει να αναγράφει ρητά:

«Εξυπηρετούνται κατά προτεραιότητα οι κάτοχοι Κάρτας Αναπηρίας (Άρθρο 20, ΚΥΑ 16996/2023)».

- **Αιτιολόγηση:** Η σήμανση λειτουργεί ως «**Παθητική Εκπαίδευση**» (**Passive Education**) για το ευρύ κοινό και ως «Τρίτος Μάρτυρας». Νομιμοποιεί ηθικά την προτεραιότητα στα μάτια των τρίτων και αφαιρεί την υποχρέωση από το ΑμεΑ να απολογείται ή να εξηγεί την κατάστασή του σε αγνώστους.

2. Προς την ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων):

Ψηφιακή Ενημέρωση

Να αξιοποιηθεί η ψηφιακή υποδομή της ΑΑΔΕ για την άμεση και καθολική ενημέρωση των επαγγελματιών. Συγκεκριμένα, να αποσταλεί προσωποποιημένο **ενημερωτικό μήνυμα** στις θυρίδες (myAADE/Taxisnet) όλων των νομικών προσώπων και ατομικών επιχειρήσεων. Είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος να διασφαλιστεί ότι κάθε επιχείρηση θα λάβει γνώση για την υποχρέωση τήρησης της προτεραιότητας και τις κυρώσεις περί αθέμιτων πρακτικών.

3. Προς το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης:

Εκπαίδευση Προσωπικού

Να εκδοθεί **Εγκύκλιος** που θα υποχρεώνει τους εργοδότες να ενημερώσουν και να εκπαιδεύσουν το προσωπικό «πρώτης γραμμής» (ταμίες, υπαλλήλους υποδοχής, προσωπικό ασφαλείας) για την αναγνώριση της Κάρτας Αναπηρίας. Η ευθύνη της ενημέρωσης βαρύνει την εργοδοσία και δεν μπορεί να επαφίεται στην προσωπική ευαισθησία του κάθε υπαλλήλου.

4. Προς τα Επιμελητήρια (ΚΕΕΕ) & Εμπορικούς Συλλόγους

Να ζητηθεί η ενεργοποίηση των Επιμελητηρίων για την **αποστολή** σχετικών **εγκυκλίων** προς τα μέλη τους, καθιστώντας σαφές ότι η εξυπηρέτηση των ΑμεΑ αποτελεί νομική **υποχρέωση** και όχι προαιρετική παροχή.

Η εφαρμογή του νόμου δεν μπορεί να εξαρτάται από την τόλμη του κάθε ανάπηρου πολίτη να διεκδικήσει τα αυτονόητα υπό το βλέμμα της κοινωνικής αποδοκιμασίας. Απαιτείται θεσμική **θεωράκιση** μέσω της **σήμανσης** και της άμεσης **ενημέρωσης** των υπόχρεων.

Με τιμή,

Ανδρέας Μπαρδάκης

Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ

Δημιουργός της διαδικτυακής κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ»

Ενεργό Μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών (κατ' εφαρμογή του Άρθρου 33 παρ. 3 της CRPD).

Παρασκευή 2 Ιανουαρίου 2026

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ (Επί της υπ' αριθμ. 385569/2025 Αναφοράς)

ΠΡΟΣ: Τον Συνήγορο του Πολίτη

ΘΕΜΑ: Συμπληρωματικά στοιχεία και τεκμηρίωση αδικαιολόγητης δυσμενούς μεταχείρισης, ανεπίτρεπτης διακρίσης και κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή της ΚΥΑ 3571/2025 (ΦΕΚ Β' 1193/12-03-2025).

Σε συνέχεια της αρχικής μου αναφοράς (αρ. πρωτ. 385569/2025), θέτω υπόψη της Ανεξάρτητης Αρχής νεότερα στοιχεία και νομικά επιχειρήματα που καταδεικνύουν ότι το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, καθώς και η ερμηνεία αυτού από τη Διοίκηση, οδηγούν σε ευθεία παραβίαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας (άρθρο 4 Συντ.), καθώς και των άρθρων 5 (Ισότητα και Μη Διάκριση) και 20 (Ατομική Κινητικότητα) της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD, Ν. 4074/2012).

Ειδικότερα:

1. Παραβίαση της Αρχής της Ισότητας και Καθολικός Γεωγραφικός & Εισοδήματικός Περιορισμός Δικαιώματος (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ & Αστικά ΚΤΕΛ)

Από την ανάλυση των άρθρων 1 και 4 της ΚΥΑ 3571/2025, όπως ισχύει, σε συνδυασμό με την επίσημη θέση της Διοίκησης, προκύπτει ανεπίτρεπτη διαφοροποίηση στην απόλαυση του δικαιώματος δωρεάν μετακίνησης σε όλα τα μέσα αστικής συγκοινωνίας (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ, Αστικά ΚΤΕΛ), η οποία εξαρτάται αποκλειστικά από τον τύπο του εγγράφου μετακίνησης (Κάρτα Αναπηρίας έναντι Δελτίου Μετακίνησης):

Α. Καθεστώς Κάρτας Αναπηρίας (Πανελλαδική Ισχύς - Άρθρο 4):

Οι κάτοχοι της Ψηφιακής Κάρτας Αναπηρίας απολαμβάνουν το δικαίωμα δωρεάν μετακίνησης πανελλαδικά, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους. Ένας κάτοχος επαρχίας με Κάρτα Αναπηρίας δικαιούται νομίμως δωρεάν μετακίνηση τόσο στον ΟΑΣΑ (Αθήνα) και τον ΟΑΣΘ (Θεσσαλονίκη), όσο και στα Αστικά ΚΤΕΛ άλλων πόλεων.

Β. Καθεστώς Δελτίου Μετακίνησης (Περιορισμός Εντοπότητας & Εισοδήματος - Άρθρο 1):

- Οι κάτοχοι του Δελτίου Μετακίνησης υπόκεινται σε καθολικό περιορισμό εντοπότητας
 - Στα Αστικά ΚΤΕΛ, η δωρεάν μετακίνηση αναγνωρίζεται μόνο στην Περιφερειακή Ενότητα κατοικίας.
 - Στους Μητροπολιτικούς Φορείς (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ), το κανονιστικό πλαίσιο και οι διαδικασίες έκδοσης (έλεγχος διεύθυνσης/Τ.Κ. με διαλειτουργικότητα μεταξύ

Σελίδα 1 από 6

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την υαλή του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο data.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου : Jm07jz01K0V4m812F20m02g

Σελίδα 1/6

των πληροφοριακών συστημάτων) δωρεάν καρτίου (ATH.ENA Card & ThauCard) αποκλίνουν τους δικαιούχους Δελτίου Μετακίνησης που διαμένουν σε άλλες περιφέρειες. Συνεπώς, ένας πολίτης με Δελτίο Μετακίνησης που επισκέπτεται την Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη αποκλείζεται από τη δωρεάν μετακίνηση, σε αντίθεση με τον κάτοχο Κάρτας Αναπηρίας.

- Οι κάτοχοι Δελτίου Μετακίνησης υπόκεινται σε Εισοδήματικό Κριτήριο:

Παρέχεται το δικαίωμα Δωρεάν Μετακίνησης (σε ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ, Αστικά ΚΤΕΑ) σε όσους πληρούν τις εξής Προϋποθέσεις:

- ο Ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή λήψη προνομιωκού επιδόματος ΟΠΕΚΑ.
- ο Εισοδήματικό Όριο (βάσει οικογενειακού):
Ατομικό: έως 23.000€, Οικογενειακό: έως 29.000€.

Προσέλιξη: Το οικογενειακό όριο αυξάνεται κατά 5.600€ για κάθε επιπλέον συνισσών και εξαρτώμενο μέλος με αναπηρία από 67% και άνω.

Εξαφάνιση & Διευκρίνιση: Τα επιδόματα αναπηρίας του ΟΠΕΚΑ δεν προσμετρώνται στο εισόδημα. Οι ολικά τυφλοί δικαιούνται δωρεάν μετακίνηση ανεξαρτήτως εισοδήματος.

Τεκμηρίωση Διοικητικής Πρακτικής:

Η σωρευτική εφαρμογή των περιορισμών (γεωγραφικού και εισοδήματικού) αποκλειστικά για το καθεστώς του Δελτίου Μετακίνησης αποτυπώνεται μνητά στις επίσημες οδηγίες της Διοίκησης. Όπως προκύπτει από την ιστοσελίδα του Υπουργείου, τίθενται μνητά όροι ότι η χρήση του Δελτίου Μετακίνησης παρέχει δικαίωμα δωρεάν μετακίνησης αφενός μόνο εντός των ορίων της Περιφερειακής Ενότητας κατοικίας και αφετέρου εφόσον πληρούνται τα ανωτέρω εισοδήματικά κριτήρια. Οι οδηγίες αυτές θεμελιώνουν ανεπιτρέπτη διάκριση κατά το άρθρο 5 ΣΚΡΠ, καθώς καθιστούν σαφές ότι η διαφοροποίηση στην απόλαυση του δικαιώματος δεν εδράζεται στην ουσιαστική ιδιότητα της αναπηρίας (η οποία είναι κοινή και στις δύο περιπτώσεις), αλλά εξαρτάται τυπολατρικά από το είδος του κατεχόμενου εγγράφου (Κάρτα Αναπηρίας έναντι Δελτίου Μετακίνησης).

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ιαγν του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο data.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου : JzH71z61KVAH12F28ml2g

Τελός: 2/0



Το έγγραφο αυτό είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου της πιστότητας των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Το έγγραφο αυτό είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου της πιστότητας των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Υπερασπιστικό ΚΤΕΑ

Ο Υπερασπιστικός ΚΤΕΑ (ΥΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Υπερασπιστικός ΚΤΕΑ (ΥΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Υπερασπιστικός ΚΤΕΑ (ΥΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Υπερασπιστικός ΚΤΕΑ (ΥΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Αστικό ΚΤΕΑ

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Ο Αστικός ΚΤΕΑ (ΑΚΤΕΑ) είναι το έγγραφο που πιστοποιεί την πιστότητα των δεδομένων που αναφέρονται στο έγγραφο.

Συντάκτης:

Έντυπο:

Η πρακτική αυτή συνιστά κακοδωδεκάτη και θεσμικό αποκλεισμό, καθώς η Πολιτεία διακρίνει τους πολίτες σε δύο κατηγορίες. Στερούντας από την ομάδα των "κατόχων Δελτίου Μεταστέλλησης" την ελευθερία μεταστέλλησης στην επικράτεια που απολαμβάνει η ομάδα των "κατόχων Κάρτας Αναστέλλησης", η Διοίκηση παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης (άρθρο 5 CRPD), εφόσον και οι δύο ομάδες διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας εκδιδόμενη από το Ελληνικό Δημόσιο. Ταυτόχρονα, συντρέχει παραβίαση του άρθρου 20 της CRPD, καθώς η Διοίκηση δεν διασφαλίζει ισοδύναμη και ανεξάρτητη ατομική κινητικότητα με προσεχτικό κόστος.

Σελίδα 3 από 6

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάρωντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο data.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: Jun7jz61KV4m812f28m8z

Σελίδα 3/6

(εν προκειμένω όφραειν, όπως ισχύει για τους κατόχους Κάρτας Αναπηρίας) και με τη μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία για όμοιες κατηγορίες ΑμεΑ.

2. Θεσμική Ανακολουθία και Νομοθετικό Κενό (Venire Contra Factum Proprium)

Παρατηρείται σοβαρή αντίφαση μεταξύ του κανονιστικού πλαισίου (ΚΥΑ) και του νομοθετικού πλαισίου (Νόμος), η οποία εγείρωζει τους πολίτες:

- Ενώ η Διοίκηση αποδέχεται πλήρως την εφαιρότητα των παλαιών, ισόβιων γνωματεύσεων (ΠΔ 611/1977, τ. ΙΚΑ, Νομαρχιών, Αποφάσεις Διευθυντών, Βεβαιώσεις ΟΠΕΚΑ) για τη χορήγηση και ανανέωση του Δελτίου Μετακίνησης ΑμεΑ,
- Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (Ν. 4961/2022, άρθρο 105) δεν παρέχει τη δυνατότητα καταχώρισής τους στο Υφιστά Μήτρωο ΑμεΑ, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η έκδοση της Κάρτας Αναπηρίας. Τούτο συνιστά παραβίαση της Αρχής της Προστατευόμενης Εμπιστοσύνης. Η Πολιτεία αναγνωρίζει την αναπηρία του πολίτη για την παροχή του υποδέεστερου Δελτίου Μετακίνησης, αλλά αδυνατεί να του χορηγήσει την (αναβαθμισμένη) Κάρτα Αναπηρίας λόγω έλλειψης σχετικής νομοθετικής πρόβλεψης, δημιουργώντας καθεστώς αποκλεισμού.

3. Κανονιστική Αντινομία και De Facto Κατάργηση Νομικών Περιορισμών (Πολίτες Τρίτων Χωρών)

Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η ακόλουθη αναφορά δεν εισάγει αξιολογική ή πολιτική κρίση ως προς τους αλλοδαπούς διακατόχους, αλλά αναδεικνύει αποκλειστικά την κανονιστική ασυνέπεια και την άρση λειτουργία του ίδιου διαοικητικού μηχανισμού.

Εντοπίζεται αντίφαση μεταξύ της τυπικής ισχύος του Νόμου και της Κανονιστικής Πράξης, η οποία οδηγεί σε περαιτέρω διακρίσεις:

- Η ΚΥΑ 3571/2023 (άρθρο 1, παρ. 3) θέτει αυστηρές προϋποθέσεις νομιμότητας διαμονής για τη χορήγηση του Δελτίου Μετακίνησης σε πολίτες τρίτων χωρών.
- Αντιθέτως, ο Ν. 4961/2022 επιτρέπει την έκδοση Κάρτας Αναπηρίας βάσει πιστοποίησης ΚΕΠΑ, χωρίς τους ίδιους περιορισμούς, η οποία Κάρτα ακολουθείς «ζηρούειύνει» τη διάρκεια μετακίνησης βάσει του άρθρου 4 της ΚΥΑ.

Αποτέλεσμα του ανωτέρω θεσμικού παραδόξου είναι ότι, εντός της κατηγορίας αλλοδαπών ΑμεΑ, όσοι διαθέτουν ΚΕΠΑ αποκτούν Κάρτα Αναπηρίας και όφραειν πρόσβαση παρακάμπτοντας τους περιορισμούς της ΚΥΑ, ενώ άλλοι εγείρωζονται στους περιορισμούς του Δελτίου Μετακίνησης. Η ανισότητα αυτή δεν προκύπτει από ουσιαστικά χαρακτηριστικά, αλλά από τον τρόπο θεσμικής συγκρότησης του συστήματος.

Σελίδα 4 από 6

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάρωντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο data.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: JmW7jz61KVM8M12F28m12g

Σελίδα: 4/6

4. Έλλειψη Διοικητικής Ενημέρωσης και Μη Εφαρμογή της Νέας Νομοθεσίας (ΚΥΑ 16404/2025)

Παρότι εκδόθηκε η τροποποιητική ΚΥΑ 16404/2025 (ΦΕΚ Β' 5824/03-11-2025), η οποία κάλυψε το κανονιστικό κενό αναφορικά με την ισχύ της Κάρτας Αναπηρίας σε όλα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Υπεραστικά & Αστικά ΚΤΕΛ, ΟΑΣΑ, ΟΣΕΘ) και την ορίζει μητά ως αποδεικτικό μέσο, στην πράξη ο νόμος παραμένει ανενεργός, ιδίως στον τομέα των ΚΤΕΛ.

Η Διοίκηση (Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας) παρέλειψε να εκδώσει άμεσα νεότερη, εφαρμοστική εγκύκλιο ή οδηγία προς τις αρμόδιες Ομοσπονδίες (Π.Ο.Α.Υ.Σ. & Π.Ο.Α.Σ.) που να καινοτομεί τη νέα νομική πραγματικότητα. Η προγενέστερη εγκύκλιος (10578/15-07-2025) είναι πλέον παρωχημένη και ανεπαρκής, καθώς αναφερόταν σε προηγούμενο νομικό καθεστώς.

Αποτέλεσμα της αβρότητας αυτής είναι:

- Τα κατά τόπους προεκπορεία και οι οδηγοί των ΚΤΕΛ να αγνοούν την ύπαρξη και το περιεχόμενο της νέας ΚΥΑ.
- Οι υπάλληλοι να εμμένουν καταγρηστικά στην απαίτηση επίδειξης του Δελτίου Μετακίνησης, αρνούμενοι να αναγνωρίσουν την Κάρτα Αναπηρίας.
- Πολίτες με αναπηρία να υφίστανται εξευτελιστική συμπεριφορά, ερωνεία και άρνηση εξυπηρέτησης όταν επικαλούνται το νόμο, καθώς οι ιδιώτες πάροχοι δεν έχουν λάβει επίσημη εντολή εφαρμογής από την εποπτεύουσα αρχή τους.

Τα ανωτέρω συνθέτουν εικόνα συστημικής και όχι μεμονωμένης δυσλειτουργίας, η οποία απορρέει από τον τρόπο κανονιστικής οργάνωσης και εφαρμογής του μέτρου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ & ΑΙΤΗΜΑΤΑ

Η εφαρμογή των ανωτέρω ΚΥΑ παράγει δομική άνηση μεταχείριση, ερχόμενη σε αντίθεση με το πνεύμα και το γράμμα της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ.

Κατόπιν των ανωτέρω, ζητώ την ενεργοποίηση της ειδικής σας αρμοδιότητας ως «Πρώτο Προαγωγής» της εφαρμογής της Σύμβασης CRPD (άρθρο 33 παρ. 2 CRPD & άρθρο 72 ν. 4488/2017), προκειμένου:

Σελίδα 5 από 6

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
αντιγράφοντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο data.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: 16071416100461612420250000

Έκδοση: 0.0.0

1. Να διαγνώσετε ότι οι περιορισμοί (γεωγραφικοί και εισοδηματικοί) που επιβάλλονται στους κατόχους Δελτίου Μετακίνησης παραβιάζουν την αρχή της ισότητας (άρθρο 5 CRPD) και το δικαίωμα στην ατομική κινητικότητα (άρθρο 20 CRPD) και να ζητήσετε την άρση τους, ώστε να υπάρξει πλήρης εξίσωση δικαιωμάτων με τους κατόχους Κάρτας Αναπηρίας.
2. Να καλέσετε τα συναρμόδια Υπουργεία σε υιοθέτηση της λύσης της «Διοικητικής Ψηφιοποίησης»¹ (μέσω της προτάσεως «Θυρίδας Ιστορικών Αρχείων»), προχωρώντας σε νομοθετική ρύθμιση για την καταχώριση των παλαιών γνωματεύσεων και των αποφάσεων συνταξιοδότησης/επιδόσεων ως «Ιστορικές Εγγραφές» (Legacy Records), αίροντας τον υφιστάμενο αποκλεισμό χωρίς νέα ιατρική κρίση.
3. Να παρέμβετε άμεσα ώστε το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής να αποσταλεί κατεπείγοντως εγκύκλιος προς όλες τις εμπλεκόμενες Ομοσπονδίες Μεταφορών, με την οποία θα καθιστά σαφή την υποχρεωτική αποδοχή της Κάρτας Αναπηρίας σε όλα τα μέσα, βάσει της νέας ΚΥΑ 16404/2025, τερματίζοντας την αυθαιρεσία.

Με τιμή,
Ανδρέας Μπαρδωκός
Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ,
Διαχειριστής της διαδικτυακής κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ»,
Ενεργό Μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών
(κατ' εφαρμογή του Αρθρου 33 παρ. 3 της CRPD).

¹ Βλ. σημείο «Δ1. Πρόταση: Διαδικασία "Διοικητικής Ψηφιοποίησης" με Ιατρικό Πρόβλεψη», σελ. 22, επί της αναφοράς μου, αρ. Φακέλου Υπόθεσης: 185508/2025.

Σελίδα 6 από 6

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ιαγή του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή επιστώντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου : JmH7jzt1K0V4m#12428mllzq



Σελίδα 6/6

Επιβεβαιώνεται το γνήσιο Υπογραφή
Ψηφιακή Διεύθυνση / Verified by the Ministry
of Digital Governance, Hellenic Republic
20261020091665-32907

Υπογραφή:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΑΡΔΩΚΟΣ
Πατρώνυμο: ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ημ. Υπογραφής: 02/01/2026 09:10:02

Πέμπτη 8 Ιανουαρίου 2026

3^ο ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ (Επί της υπ' αριθμ. 385569/2025 Αναφοράς)

ΠΡΟΣ: Τον Συνήγορο του Πολίτη

ΘΕΜΑ: 3ο Συμπληρωματικό Υπόμνημα επί της από 10.12.2025 Αναφοράς μου - Προσκόμιση Νέου Ουσιώδους Στοιχείου (Ομολογία Πρόθεσης Αποκλεισμού).

Αξιότιμοι κυρίες/κύριοι,

Σε συνέχεια της από 10.12.2025 Αναφοράς μου (και ειδικότερα της Ενότητας Β.1 περί "Νομικού Κενού"), σας προσκομίζω την υπ' αριθμ. 11430/04.08.2025 επίσημη απάντηση της Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής σε μέσο κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Με το έγγραφο αυτό, η Διοίκηση επιβεβαιώνει ρητώς τον σχεδιασμό της να καταστήσει την Κάρτα Αναπηρίας ως το μοναδικό δικαιολογητικό μετακίνησης, καταργώντας το υφιστάμενο Δελτίο Μετακίνησης.

Δεδομένου ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Ν. 4961/2022) αποκλείει την έκδοση Κάρτας βάσει των παλαιών ισόβιων γνωματεύσεων (όπως αναλυτικά εξέθεσα στην Αναφορά μου), η ως άνω κυβερνητική εξαγγελία συνιστά ευθεία απειλή για **μαζική παραβίαση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (CRPD)**, και συγκεκριμένα:

- Του Άρθρου 20 (Ατομική Κινητικότητα):** Καθώς η κατάργηση του Δελτίου Μετακίνησης, χωρίς την προηγούμενη ένταξη των παλαιών γνωματεύσεων στο Ψηφιακό Μητρώο ΑμεΑ, θα στερήσει βίαια από χιλιάδες άτομα το μέσο που διασφαλίζει την ανεξάρτητη μετακίνησή τους.
- Του Άρθρου 5 (Ισότητα και Απαγόρευση Διακρίσεων):** Καθώς εισάγεται ανεπίτρεπτη διάκριση μεταξύ "νέων" (ψηφιακά ενταγμένων) και "παλαιών" αναπήρων, οδηγώντας τους δεύτερους σε κοινωνικό αποκλεισμό, παρόλο που η αναπηρία τους έχει αναγνωριστεί αμετάκλητα από το Κράτος.

Το προσκομιζόμενο έγγραφο αποδεικνύει ότι ο κίνδυνος αποκλεισμού δεν είναι υποθετικός, αλλά αποτελεί δεδηλωμένη πολιτική επιλογή της **Ελληνικής Πολιτείας**, κατά παράβαση των διεθνών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει το **Κράτος** με την κύρωση της Σύμβασης CRPD.

Με τιμή,

Ανδρέας Μπαρδάκης

Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ

Δημοπουργός της διαδικτυακής κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ»

Ενεργό Μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών (κατ' εφαρμογή του Άρθρου 33 παρ. 3 της CRPD).



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Δραγατσανίου 8
Ταχ. Κώδικας: 10559 – Αθήνα
Πληροφορίες: Σταυρούλα Σπυροπούλου
Τηλέφωνο : 2144055242
e-mail: tmima.nomothetikou@minsca.gov.gr
s.pyroperoulou@minsca.gov.gr



ΕΤΗΣΙΑ ΠΙΣΤΑ
6080f3c99068d70b821376
ΑΠ:11430
Υπογραφή: 04/08/25 11:12
Διανομή: 04/08/25 11:21

ΠΡΟΣ
Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου -Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:
Πολιτική Γραμματεία
Υπουργού Κοινωνικής Συνοχής και
Οικογένειας

ΘΕΜΑ: «Να σταματήσει η ταλαιπωρία των ΑμεΑ - Να εκδοθεί ενιαίο Δελτίο Μετακίνησης ΑμεΑ που να ισχύει σε όλα τα μέσα μεταφοράς».

Σχετ: Η υπ. αριθμ. 7133/27-6-2025 Ερώτηση

Σε απάντηση της υπ' αρ. 7133/27-6-2025 Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ –Προοδευτική Συμμαχία και σε ό,τι αφορά τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, θέτουμε υπόψη σας τα κάτωθι:

Με την αριθμ. 3571 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1193/τ. Β' 12-3-2025, ΑΔΑ:9ΗΒΑ46ΝΛ2Α-ΝΚ6) καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, και η διαδικασία για την δωρεάν ή με μειωμένο εισιτήριο μετακίνησης:

α) των Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) και
β) των πολυτέκνων και των μελών των οικογενειών τους, για το έτος 2025 με τα μέσα συγκοινωνίας του Ο.Α.Σ.Α., του Ο.Σ.Ε.Θ. και των αστικών και υπεραστικών ΚΤΕΛ που είναι μέλη των ομοσπονδιών Π.Ο.Α.Σ και Π.Ο.Α.Υ.Σ. Το εν λόγω δελτίο αφορά τους ως άνω αναφερόμενους συγκοινωνιακούς φορείς και όχι τον σιδηρόδρομο ή τις θαλάσσιες μετακινήσεις, καθώς εφαρμόζουν δική τους εκπαιδευτική πολιτική.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης επί του παρόντος λειτουργούν δύο αυτοματοποιημένα συστήματα συλλογής κομίστρου, ένα για τα λεωφορεία και ένα για το μετρό. Ωστόσο, οι διαδικασίες είναι σε μεταβατικό στάδιο και υπό διαμόρφωση και εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 4961/2022 «1. Στα άτομα με αναπηρία που διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας σε ισχύ και είναι εγγεγραμμένα στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία χορηγείται Κάρτα Αναπηρίας, εφόσον έχουν συνολικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Η Κάρτα Αναπηρίας αποδεικνύει την ταυτότητα του κατόχου της και την ιδιότητα του ατόμου με αναπηρία έναντι κάθε δημόσιας αρχής και τρίτου...».

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 20 της αριθ. 16996 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 932/ τ. Β' 23-02-2023.), «1. Η Κάρτα Αναπηρίας γίνεται υποχρεωτικώς αποδεκτή από όλους τους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, ως μέσο απόδειξης των αναγραφόμενων σε αυτήν δεδομένων ταυτοποίησης και αναπηρίας...».

Με την αριθμ. 4628/1-4-2025 Διευκρινιστική εγκύκλιο για τα η Χορήγηση Δελτίων Μετακίνησης ΑμεΑ ορίζεται ότι:

Όσοι ενδιαφερόμενοι διαθέτουν Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας, σε ισχύ, (άρθρο 106 του ν. 4961/2022) με την σήμανση "II" ή "III" δεν απαιτείται να προσκομίσουν γνωμάτευση Υγειονομικών Επιτροπών ως δικαιολογητικό για την έκδοση δελτίου Μετακίνησης. Ωστόσο, η εν λόγω κάρτα δεν αντικαθιστά το δελτίο Μετακίνησης.

Με την αριθμ. 10578/15-7-2025 Συμπληρωματική Εγκύκλιο, η οποία εκδόθηκε από το Υπουργείο μας «Τα Άτομα με Αναπηρία τα οποία διαθέτουν Κάρτα Αναπηρίας σε ισχύ με την σήμανση «II» ή «III» έχουν το δικαίωμα της μετακίνησης με μειωμένο εισιτήριο κατά 50% σε όλες τις διαδρομές εσωτερικού των υπεραστικών λεωφορείων των ΚΤΕΛ μόνο με την επίδειξη αυτής.»

Όλοι οι φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, οφείλουν να εξυπηρετούν κατά προτεραιότητα τους κατόχους Κάρτας Αναπηρίας σε διαδικασίες που απαιτούν φυσική παρουσία και να τους παρέχουν κάθε διευκόλυνση που απαιτείται για την εξυπηρέτησή τους και ιδίως κάθε διευκόλυνση που καλύπτει τυχόν έλλειμμα προσβασιμότητας του χώρου ή της διαδικασίας.

Οι κάτοχοι της Κάρτας Αναπηρίας και τα εμποδιζόμενα άτομα χρησιμοποιούν κατά αποκλειστικότητα τις θέσεις (καθίσματα) που προορίζονται για άτομα με αναπηρία, ενδεικτικώς σε μέσα μαζικής μεταφοράς, χώρους αναμονής και συναθροίσεων. Κύριος στόχος είναι η χρήση της Κάρτας Αναπηρίας σταδιακά σε επίπεδο καθολικής ισχύος μέσω διαλειτουργικότητας.

Με την επίτευξη των ως άνω, η κάρτα Αναπηρίας θα αντικαταστήσει το Δελτίο Μετακίνησης και γενικότερα θα αποτελέσει το μοναδικό δικαιολογητικό για την δωρεάν ή με μειωμένο κόστος μετακίνηση με τα συγκοινωνιακά μέσα.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Παρασκευή 9 Ιανουαρίου 2026

4ο ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ (Επί της υπ' αριθμ. 385569/2025 Αναφοράς)

ΠΡΟΣ: Τον Συνήγορο του Πολίτη

ΘΕΜΑ: Συμπληρωματικό Υπόμνημα επί της υπ' αριθμ. 385569/2025 Αναφοράς - Θέση επί της νέας ΚΥΑ 33836/2025

Αξιότιμοι κυρίες/κύριοι,

Σε συνέχεια της αναφοράς που έχω καταθέσει σχετικά με τον αποκλεισμό των κατόχων παλαιών πιστοποιητικών αναπηρίας από την Κάρτα Αναπηρίας, επανέρχομαι για να θέσω υπόψη σας τα εξής νέα δεδομένα:

Δημοσιεύθηκε η **ΚΥΑ 33836/2025** (ΦΕΚ Β' 7269/31.12.2025 - που τροποποιεί την ΚΥΑ 16996/2023), η οποία στο άρθρο 4 εισάγει διαδικασία ψηφιακής καταχώρισης των παλαιών γνωματεύσεων (προ ΚΕΠΑ) και των αποφάσεων χορήγησης παροχών.

Ωστόσο, επιθυμώ να επισημάνω ότι η εν λόγω διοικητική ρύθμιση, αν και κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, δεν θεραπεύει το μείζον ζήτημα νομιμότητας που έχω θίξει, αλλά απηθétως δημιουργεί μια σοβαρή νομική ανακολουθία:

1. Ο ιδρυτικός Νόμος του Μητρώου (Ν. 4961/2022, άρθρο 105) εξακολουθεί να ορίζει ρητά και περιοριστικά ότι στο Μητρώο εγγράφονται μόνο όσοι κατέχουν πιστοποίηση από ΚΕΠΑ ή ΑΥΕ (Στρατού/Αστυνομίας).
2. Μια Υπουργική Απόφαση (κανονιστική πράξη της Διοίκησης) έρχεται να διευρύνει τον κύκλο των δικαιούχων πέραν των ορίων που θέτει ο εξουσιοδοτικός Νόμος.

Ως εκ τούτου, οι πολίτες παραμένουν σε καθεστώς νομικής ανασφάλειας, καθώς η δικαίωσή τους στηρίζεται σε μια ΚΥΑ που έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το γράμμα του Νόμου.

Αιτούμαι: Να μην τεθεί η αναφορά μου στο αρχείο ως «επλυθείσα», αλλά να συνεχιστεί η διερεύνηση και να ζητηθεί από το αρμόδιο Υπουργείο η ρητή νομοθετική τροποποίηση των άρθρων 105 και 106 του Ν. 4961/2022, ώστε να εναρμονιστεί ο Νόμος με την (ορθή) βούληση της Διοίκησης και να διασφαλιστεί η αρχή της νομιμότητας.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Μπαρδάκης

Ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ΑμεΑ

Δημιουργός της διαδικτυακής κοινότητας «Συνήγορος των ΑμεΑ»

Ενεργό Μέλος της Κοινωνίας των Πολιτών

(κατ' εφαρμογή του Αρθρου 33 παρ. 3 της CRPD).